

Jaarrapportage 2021

Tekstuele toelichting

COLOFON

Jaarrapportage De Groenzoom Beheercombinatie De Groenzoom

STATUS
VERSIE
DATUM

DEFINITIEF
1
17-1-2022

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	5
1.1 Samenvattend 2021	6
1.2 Leeswijzer	7
2 OBJECTEN	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Natuurtypen	13
2.3 Overig groen	29
2.4 Grassen	29
2.5 Beplanting	29
2.6 Water en oevers	30
2.7 Infrastructuur	30
2.8 Terreinmeubilair	30
2.9 Civiele kunstwerken	30
2.10 Schoon	30
3 PROCESSEN	31
3.1 Procesmanagement	31
3.2 Technisch management	32
3.3 Omgevingsmanagement	33
3.4 Organisatiemanagement	37
BIJLAGEN	38

1 INLEIDING

De natuur als buur, lokaal en betrokken:

- *Ontwikkelen van de karakteristieke natuurwaarden voor dit gebied in een herkenbaar cultuurlandschap;*
- *Recreatief gebruik door de regio in uiteenlopende vormen faciliteren en stimuleren;*
- *Medewerkers (met een afstand tot de arbeidsmarkt) uit de omgeving kansen bieden zich persoonlijk te ontwikkelen;*
- *Lokale betrokkenheid stimuleren door samenwerking met partners uit de omgeving.*

Bovenstaande speerpunten zijn de aanvang van het Mission Statement dat Beheercombinatie De Groenzoom na opdrachtverlening heeft opgesteld. Ook in het zesde jaar waarin wij De Groenzoom beheren zijn dit de speerpunten geweest waar wij samen met de omgeving de handen voor uit de mouwen hebben gestoken.

In deze beschrijvende jaarrapportage leest u meer over het beheer in 2021. De behaalde resultaten in 2021 zijn getoetst aan de bij aanvang van het contract gestelde eisen. Daarbij maken we duidelijk wat beter had gekund en waar nog kansen liggen. Op basis daarvan maken we een doorkijk naar de nieuwe contractperiode van 6 jaar.

2021 was evenals 2020 wat betreffende gebruik en gastheerschap van De Groenzoom als gevolg van COVID19 anders dan we ons hadden voorgenomen. We hebben bewust minder activiteiten georganiseerd om groepsvorming te voorkomen. Daar waar afstand gegarandeerd kon worden, zoals bij de compostdag en natuurwerkdag, hebben activiteiten met in achtneming van de op dat moment geldende regels doorgang gevonden. Via website / social media hebben we mensen geïnformeerd over wat groeit, bloeit en speelt in De Groenzoom. Veel mensen hebben de weg naar De Groenzoom weer weten te vinden, schaatsend onder winterse omstandigheden begin dit jaar, wandelend, fietsend, te paard of in de kano gedurende heel 2021

Dat wat groeit en bloeit hebben we ook dit jaar weer gemonitord. De intensiteit daarvan lag wel lager als voorgaand jaar, het controlejaar. Voor de weidevogels was het in de Bergboezem een zeer slecht jaar, het broedsucces is beperkt. Vegetatie en vlinders laten schommelingen zien, waarbij geen bijzonderheden te melden zijn.

Dit zesde jaarverslag sluit de eerste contractperiode af. We zijn blij dat dit niet ons laatste jaarverslag zal zijn. Op basis van de monitoringen, enquête e.d. is begin dit jaar de evaluatierapportage ingediend. Deze is positief beoordeeld. Ook de komende zes jaar zijn wij met veel genoegen actief in De Groenzoom. Samen met de omgeving werken we graag aan een optimale beleving van De Groenzoom en het verder versterken van de ecologische waarde. Een uitdaging die wij graag aangaan.

Afbeeldingen opgenomen in deze rapportage zijn van © Cor Noorman, tenzij anders vermeld.

1.1 SAMENVATTEND 2021

Na in 2016 het gebied te hebben leren kennen en in 2017 in te hebben ingezet op het leren kennen van de omgeving en het vergroten van de betrokkenheid, zijn in 2018 diverse eenmalige maatregelen opgepakt. Door deze maatregelen is de ruimtelijke kwaliteit en diversiteit in het gebied verder toegenomen. In 2019 is het verder uitdragen van het gebied gestart, dat onder andere, door diverse activiteiten in het gebied vorm heeft gekregen. In 2020 hebben we ons gericht op het verzamelen van informatie benodigd voor de beoordeling van de gestelde doelen. 2021 stond in het teken van het verwerken van de verzamelde gegevens en mede op basis daarvan mogelijkheden optimaliseren beheer onderzoeken.

Beheer en onderhoud

De diverse natuurtypen ontwikkelen zich ieder op zijn eigen wijze. In algemene zin gaat dit naar tevredenheid. Bijzonderheden en aandachtspunten zijn onderstaand toegelicht.

Voor de weidevogels was 2020 een zeer slecht jaar. Het aantal broedparen in de Bergboezem nam af, de broedresultaten waren zeer slecht. Het is de vraag of dit volledig toe te schrijven is aan het koude en natte voorjaar, mede omdat ervaringen elders juist spreken van het tegendeel. Andere factoren zullen ongetwijfeld ook hebben bijgedragen aan de slechte resultaten, zoals predatie van eieren en kuikens, recreatiedruk en lichthinder en geluidsoverlast van het naastgelegen bedrijvenpark. Doel blijft een gevarieerd mozaïek te krijgen met plas-dras, kruidenrijke delen en verschillende maaidata, zodat we binnen onze mogelijkheden alles doen om optimale omstandigheden te creëren voor de weidevogels.

Het aantal waargenomen doelsoorten vlinders is stabiel. De omvang van de populatie verschilt van soort tot soort en van jaar tot jaar. Om stabiele populaties in het gebied mogelijk te maken zetten we sterker in op het stimuleren van waardplanten. Vanaf 2022 gaan we aanwezigheid daarvan in beeld brengen.

Ook de vegetatie is stabiel, waarbij geleidelijk ontwikkeling in de gewenste richting plaats vind. Door kruidenrijke stroken na zaadsetting te maaien en dit maaisel op andere locaties uit te strooien, proberen we de ontwikkeling en verspreiding van kruiden te stimuleren. Dit heeft op diverse plekken tot positieve ontwikkelingen geleid.

Betrokkenheid

Evenals in 2020 belemmerde Corona ons sterk in de mogelijkheden de omgeving te betrekken. Excursies konden niet doorgaan. Afspraken vonden deels online plaats. We blijven ons inzetten om via website en social media de omgeving en bezoekers mee te nemen in de ontwikkelingen in De Groenzoom.

Het gebruik van De Groenzoom blijft onverminderd groot. Evenals vorig jaar zien wij veel recreatieve wandelaars en fietsers naast sportende bezoekers zich door De Groenzoom bewegen. Dit leidt op dit moment niet tussen grote conflicten tussen diverse gebruikersgroepen enerzijds en anderzijds met de natuurdoelen. Een goede balans tussen beide blijft een belangrijke doelstelling.

Duurzaamheid

Belangrijk duurzaamheidsaspect zijn de kringlopen. Gras dat we maaien wordt zoveel mogelijk verwerkt en benut in de omgeving. Ook in 2021 is intensief met lokale agrariërs samengewerkt om gras en kruiden een nuttige bestemming te geven. Daarnaast is maaisel gecomposteerd, gedeeltelijk in eigen beheer. Jaarlijks proberen we dit weer een stap verder te brengen, zodat reststoffen steeds meer waarde krijgen.

Organisatie

Beheercombinatie De Groenzoom werkt met een vast team. De organisatie is in 2020 op één plek gewijzigd.

1.2 LEESWIJZER

Beheercombinatie De Groenzoom verzorgt sinds begin 2016 het beheer van De Groenzoom in opdracht van de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. Wij informeren jaarlijks graag alle betrokkenen over de ontwikkelingen in De Groenzoom. Op de eerste plaats betreft dit zowel de bestuurlijke als ambtelijke betrokken opdrachtgevers, die de taak hebben de ontwikkelingen in De Groenzoom op de voet te volgen en te controleren of wij onze afspraken na komen. Ten tweede de betrokkenen uit de omgeving verenigd in het gebruikersplatform, maar ook de lokale verenigingen, vrijwilligers en omwonenden. Doelstelling is u te informeren zodat draagvlak en betrokkenheid toeneemt.

Om alle betrokkenen volledig te informeren bestaat het jaarrapport uit twee delen:

- eisen-rapport, waarin per voor deze contractperiode relevante eis in het contract bondig de resultaten van 2021 zijn beoordeeld en vooruit gekeken is naar 2022 en verder. De logboeken die de Beheercombinatie gedurende het jaar bijhoudt ondersteunen dit eisen-jaarrapport. Op basis van dit deel van het jaarrapport toetst de opdrachtgever of aan de eisen is voldaan. Dit deel is ter toetsing door de opdrachtgever.
- beschrijvend-rapport, waarin de bevindingen van Beheercombinatie De Groenzoom gedurende 2021 zijn toegelicht inclusief afwijkingen en bijzonderheden. Dit document is een nadere toelichting op het eisen-rapport en brengt voor alle betrokkenen de ontwikkelingen in De Groenzoom in beeld.

In dit beschrijvend jaarrapport zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- objecten: voor alle aanwezige elementen in De Groenzoom waarvoor de Beheercombinatie verantwoordelijk is, zijn achtereenvolgens de eisen, waarnemingen en ontwikkelingen beschreven.
- processen: de Beheercombinatie heeft diverse taken. Zowel richting opdrachtgever, betrokkenen, beheerproces als interne organisatie zijn afspraken gemaakt die uitgevoerd en aangestuurd moeten worden. Het jaarrapport geeft inzicht in de ontwikkelingen op deze gebieden.

2 OBJECTEN

Met de objecten worden alle fysieke, in het gebied, aanwezige elementen die vallen onder het beheer van Beheercombinatie De Groenzoom bedoeld. In deze jaarrapportage zijn de gestelde eisen opgenomen. Vervolgens zijn de waarnemingen en ontwikkelingen beschreven. Op basis daarvan zijn voorstellen gedaan om het beheer de komende jaren verder vorm te geven. Allereerst is een algemene inleiding opgenomen.

2.1 ALGEMEEN

Per object is / groep objecten zijn het uitgevoerde onderhoud en de behaalde resultaten beschreven. Dit is afgezet tegen de te behalen doelstellingen en gestelde eisen. Per object is daarvoor de onderstaande tabel gebruikt:

Contracteis	Contracteis
Beoordeling 2021	Resultaten metingen en bevindingen
Uitgevoerd beheer	Uitgevoerde werkzaamheden incl. verpachtingen
Benodigd beheer	Doorkijk, wat gaat de Beheercombinatie De Groenzoom doen om eis te realiseren

Het uitgangspunt is het beheerplan waarin maatregelen en eisen zijn beschreven. Indien is afgeweken van het beheerplan, is een nadere toelichting opgenomen. De resultaten van het beheer geven inzicht in de ontwikkeling van natuurtypen en het behalen van de gestelde (beeldkwaliteits)eisen. Deze gegevens komen voort uit veldbezoeken ter beoordeling van de ontwikkeling van de natuurtypen, wekelijkse beoordeling tijdens rondgangen van de beheerder en kwaliteitsmetingen van de beeldkwaliteit. Zowel de beoordeling voor 2021 als het gevoerde beheer geven input om het beheer in 2022 uit te voeren en mogelijk verbeteringen door te voeren.

Algemene aandachtspunten

Enkele algemene aandachtspunten en constatering hebben betrekking op de gehele Groenzoom. Deze zijn bij het beoordelen van de resultaten van 2021 wel van belang.

Ganzen

In de zomer (juli) verblijven in Nederland (zo goed als) alleen ganzen die hier ook broeden. Het overgrote deel van deze in Nederland broedende vogels voltooien hun jaarcyclus in of nabij hun broedgebied. Deze ganzen noemen we overzomerende of zomerganzen. In de winter vullen veel grotere aantallen ganzen uit de broedgebieden in het Arctische gebied de zomerganzen in Nederland aan.

In 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 en 2021 heeft beheerder Cor Noorman een telling uitgevoerd van de zomerganzen. Deze vindt landelijk plaats op de derde zaterdag van juli. De telling zomerganzen volgt een gestandaardiseerde methode volgens Protocol zomertelling ganzen, april 2012. De resultaten van de afgelopen zes jaar zijn:

Jaar/soort	Grauwe gans	Kolgans	Brand-gans	Gr. Can. Gans	Nijlgans	Indische gans	Overige	Totaal
16-7-2016	821	0	0	484	26	0	29	1360
15-7-2017	1259	0	0	1016	60	0	38	2373
21-7-2018	1311	0	2	1295	144	0	53	2805
20-7-2019	521	0	0	631	110	0	46	1308
18-7-2020	940	0	6	957	109	0	49	2061
17-7-2021	1115	0	4	905	123	0	33	2180

De ganzen beïnvloeden op uiteenlopende wijze zowel de ontwikkeling van flora als de populaties van uiteenlopende soorten fauna in De Groenzoom. Door de toename van het aantal ganzen in de periode 2016-2018 nam deze invloed toe. Bijvoorbeeld door verstoring

van weidevogels, het afgrazen van rietvegetaties, bemesting van graslanden en bevuiling van wandel- en fietspaden.

In 2018 bleek het aantal zomerganzen in De Groenzoom ten opzichte van 2016 meer dan verdubbeld. In 2019 is besloten over te gaan op nestbehandeling van de zomerganzen. Nestbehandeling van zomerganzen houdt concreet in het schudden, prikken of verwijderen van de eieren dan wel het onderdompelen van de eieren in maiskiemolie. Doel is in alle gevallen het aantal ganzen terug te brengen naar een aanvaardbare populatie. Aanvankelijk was het plan om alle eieren te prikken. Vanwege praktische redenen is uiteindelijk gekozen voor het uit het nest verwijderen van alle eieren. Evenals in 2019 zijn door de beheerder en twee vrijwilligers in de periode begin april tot eind mei 2020 met een interval van ongeveer drie weken in totaal drie ronden nestbehandeling uitgevoerd. In totaal zijn 4357 eieren uit 763 nesten verwijderd in 2021. In 2022 voert de beheercombinatie op gelijke wijze de beheersing van ganzen uit.

Er zijn dit jaar iets meer zomerganzen geteld dan in 2020. Het aantal zomerganzen lijkt enigszins te stabiliseren, maar dit kan niet met zekerheid worden gezegd. De komende jaren moet blijken hoe de populatie zomerganzen zich ontwikkelt en of nestbehandeling het gewenste resultaat heeft gebracht. We blijven dit dat ook opvolgen.

Vlinders

De tabel op de volgende pagina geeft de waargenomen dagvlinders in De Groenzoom vanaf 2016 weer. Van diverse soorten zijn sinds 2016 meerdere waarnemingen op verschillende plekken gedaan (m). Daarnaast zijn soorten doorgegroeid van een incidentele waarneming (i) naar meerdere waarnemingen en hebben voor De Groenzoom zich nieuwe soorten (incidenteel) aangediend.

Enkele soorten zijn algemeen in De Groenzoom en omgeving. Dit betreft soorten als de dagpauwoog en het klein koolwitje. Voor de volgende soorten geldt dat deze zijn waargenomen, elk met een eigen verspreiding en ontwikkeling die hieronder is toegelicht: *Argusvlinder*

De meeste waarnemingen en hoogste aantallen van deze typische graslandvlinder zijn gedaan en geteld in deelgebied 4 in het glanshaverhooiland en de direct aangrenzende kruiden- en faunarijke graslanden. Verreweg de meeste waarnemingen komen van de halfverharde wandelpaden rond deze gebieden, veelal in de directe omgeving van de landhekken. Deelgebied 4 vormt sinds 2016 het bolwerk voor de argusvlinder alhoewel de aantallen elk jaar verder lijken af te nemen. Dit is overigens ook een landelijk trend.

Bruin blauwtje

Het bruin blauwtje is een van de weinige dagvlinders die heeft geprofiteerd van de warme en droge zomers 2018-2020. Voor De Groenzoom was 2020 een topjaar, zowel wat verspreiding als aantallen betreft. Niet eerder werden zoveel bruin blauwtjes tijdens een telronde geteld. Dit jaar was dat beduidend minder en was de verspreiding minder omvangrijk. Wellicht ligt het koude en natte voorjaar hieraan ten grondslag.

Groot dikkopje

De meeste waarnemingen en hoogste aantallen zijn gedaan en geteld in de Klapwijkse Knoop in deelgebied 5, langs de buitenranden van het vochtig hooiland en kruiden- en faunarijke grasland. Braam en rode klaver zijn hier de belangrijkste nectarplanten. Per telronde werden meestal niet meer dan 8 exemplaren geteld.

Hooibeestje

Het hooibeestje is in De Groenzoom een zeldzame vlinder die sinds 2016 slechts incidenteel en niet elk jaar is waargenomen. Dit jaar werd bij toeval een exemplaar gezien langs het half verharde wandelpad in glanshaverhooiland deelgebied 4. Vorig jaar betrof het ook slechts een exemplaar in een berm langs het Oude Polderpad. Het lijkt hier te gaan om zwervers.

Dagvlinder	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Argusvlinder	m	m	m	m	m	m
Bruin blauwtje	m	m	m	m	m	m
Bruin zandoogje	m	m	m	m	m	m
Dagpauwoog	m	m	m	m	m	m
Geelsprietdikkopje	x	x	x	x	x	x
Groot dikkopje	x	i	m	m	m	m
Hooibeestje	x	i	i	x	i	i
Icarusblauwtje	m	m	m	m	m	m
Klein geaderd witje	m	m	m	m	m	m
Klein koolwitje	m	m	m	m	m	m
Kleine vos	m	m	m	m	m	m
Kleine vuurvvlinder	i	m	m	m	m	m
Koevinkje	x	x	x	x	x	x
Oranjetipje	x	x	x	x	i	i
Oranje zandoogje	x	x	x	x	x	x
Zwartsprietdikkopje	i	m	m	m	m	m
Totaal doelsoorten	10	12	12	11	13	13
Atalanta	m	m	m	m	m	m
Bont zandoogje	i	m	m	m	m	m
Boomblauwtje	i	x	i	x	i	x
Citroenvlinder	i	x	i	m	i	m
Distelvlinder	m	m	m	m	m	m
Gehakelde aurelia	i	i	i	m	m	m
Groot koolwitje	m	m	m	m	m	m
Landkaartje	i	m	m	m	m	m
Oranje luzernevlinder	i	i	i	m	m	i
Grote Vos	x	x	x	x	x	i
Totaal	19	19	21	19	22	22

Icarusblauwtje

Dit typische graslandvlindertje is bijna zeldzaam te noemen in De Groenzoom. Opmerkelijk, want het icarusblauwtje deelt gewoonlijk samen met het bruin blauwtje dezelfde habitat. Waarom het icarusblauwtje veel minder en in lagere aantallen wordt gezien dan het bruin blauwtje is niet duidelijk. De meeste waarnemingen komen uit het deel langs het Ruyvensepad waarin ook de vlinderidylle ligt. Nooit werden tijdens een telronde meer dan twee individuen geteld.

Kleine vuurvvlinder

Komt weliswaar in alle deelgebied voor, maar is zeker niet algemeen. Per telronde en per gebied worden meestal niet meer dan 5 exemplaren geteld.

Oranjetipje

Vorig jaar werd het oranjetipje voor het eerste in De Groenzoom waargenomen. Het betrof twee mannetjes en een vrouwtje langs een laarzenpad in een bosplantsoen langs het Oude Polderpad. Dit jaar werden hier alleen mannetjes gezien, maximaal drie per telronde. In een perceel langs het Klapwijkse laantje werd een mannetje gezien; een nieuwe locatie.

Zwartsprietdikkopje

Als vanouds (sinds 2016) ligt het kerngebied van het zwartsprietdikkopje in het grazige gebied van het Ruyvenbosje westelijk van het Ruyvensep pad tegen de N470 aan. Op 2 augustus werden in totaal 41 zwartsprietdikkopjes geteld. Een absoluut record sinds 2016 (gewoonlijk 25-30 exemplaren per telronde). In deze periode zijn moerasandoorn en grote kattenstaart hier vrijwel de enige bloeiende planten. Met name moerasandoorn is favoriet als nectarplant. Sporadisch komt ook veenwortel voor. Hierop werd soms ook een zwartsprietdikkopje nectardrinkend gezien. Deze populatie kan als bronpopulatie worden gezien waaruit verspreiding naar andere gebieden kan plaatsvinden. Vooral nog wordt het zwartsprietdikkopje buiten het kerngebied slechts zelden waargenomen.

Van de voor de Groenzoom geformuleerde zestien doelsoorten zijn drie soorten nog niet in het gebied waargenomen:

- Van het Koevinkje zijn in de omgeving leefgebieden bekend. Zwervende exemplaren in de omgeving van De Groenzoom zijn op waarneming.nl de laatste 5 jaar zeer beperkt waargenomen. Door de ontwikkeling van de vegetatie verwachten we deze soort op termijn ook in De Groenzoom.
- Van het Oranje Zandoogje zijn geen volwaardige populaties in de directe omgeving bekend. Of het Oranje Zandoogje zich in De Groenzoom kan en zal vestigen is dan ook afwachten.
- De leefgebieden van het Geelsprietdikkopje treffen we vooral aan in Oost- en Zuid-Nederland. Deze soort zal zich naar alle waarschijnlijkheid niet vestigen in De Groenzoom.

Weidevogels

In de bergboezem is het beheer specifiek gericht op de weidevogels, onder andere door plas-dras en aangepast maaibeheer. In paragraaf 2.2.3 vindt u hierover alle informatie. Ook in de rest van De Groenzoom treffen we (broedende) weidevogels aan.

Het beheer van de weides is erop gericht de kruidenrijkdom te vergroten. Dit biedt op termijn meer voedsel voor met name de weidevogelkuikens. We maaien op enkele locaties onder strikte voorwaarden voor 15 juni (par. 2.2.4) om dit te bereiken. In 2021 is vanwege het koude voorjaar nergens voor 15 juni gemaaid.

Wij zien echter ook diverse belemmeringen voor de weidevogels in De Groenzoom:

- De laanbomen op de kades komen tot ontwikkeling. Deze bieden een perfecte uitkijkpost voor predatoren op de weilanden waar de weidevogels broeden. Hierdoor neemt predatie door vogels komende jaren naar verwachting toe. Ook de predatie door bijvoorbeeld marterachtige is een aandachtspunt.
- Vanuit de aangrenzende wijken komen vogels (kraaiachtigen, meeuwen) het gebied in om hun kostje bij elkaar te zoeken. Ook marterachtigen vinden in deze randzones een plek, en trekken vanuit daar het gebied in. Weidevogeleieren en -kuikens zijn een geliefde lekkernij voor deze dieren.
- Nattere percelen zouden weidevogels meer mogelijkheden geven voedsel te vinden. De waterstanden kunnen in het voorjaar verder opgetrokken worden. Dit remt ook de grasgroei en komt daarmee de ontwikkeling van kruiden ten goede.

Binnen de mogelijkheden die De Groenzoom nu en in de toekomst biedt krijgen weidevogels alle mogelijkheden hun kroost groot te brengen. Hierin trekken we gelijk op met het vergroten van de kruidenrijkdom en het verbeteren van de omstandigheden voor vlinders en andere insecten. Weidevogels zijn daarbij gelijkwaardig aan de overige doelen in het gebied en hebben profijt van het gevoerde beheer.

De beheercombinatie ziet op dit moment geen meerwaarde in aanvullende inrichtingsmaatregelen voor weidevogels in De Groenzoom (excl. Bergboezem). Betreffende vernatting zijn wij samen met gemeenten en gebruikersplatform in overleg met Hoogheemraadschap van Delfland.

Muskusrat

Volgens opgave van de regionale coördinator muskusrattenbestrijding zijn in 2021 in totaal 9 muskusratten in klemmen gevangen. Vorig jaar waren dat er 26. Van bijvangsten wordt geen melding gedaan.

Water

Zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit zijn belangrijk voor de natuurwaarden in De Groenzoom. Als beheercombinatie hebben wij daar direct weinig invloed op. Tijdens overleggen in het veld bekijken we samen wat binnen de kaders van het Hoogheemraadschap mogelijk is, bijvoorbeeld betreffende maaibeheer oevers en peilbeheer. Zo wordt binnen de kaders maatwerk geleverd.

Daarnaast hebben we overleg over de kaders, zodat die afgestemd worden op de doelen van De Groenzoom. Daarbij zijn de doelen van Hoogheemraadschap van Delfland zoals veiligheid en volksgezondheid uiteraard uiteindelijk bepalend. In het maaibeheer dienen we bijvoorbeeld rekening te houden met de bergende capaciteit van de sloten en slootjes in De Groenzoom. We overleggen hoe dit maaibeheer passend vorm te geven.

2.2 NATUURTYPEN

2.2.1 Moeras

Contracteis moeras

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling moeras	Helofyten	Waarvan overjarig	Struweel
Goed	≥ 70%	≥ 50%	≤ 10%
Matig	≥ 40%	≥ 30%	≤ 10%
Slecht	Indien niet aan goed of matig wordt voldaan		

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**

Beoordeling moeras

Kwaliteitsindicatoren bepalen de kwaliteit van het natuurtype. Voor moeras zijn de volgende kwalificerende structuurelementen te onderscheiden:

Kwalificerende structuurelementen
overjarig riet
begroeiing met helofyten (riet, biezen, gele lis en zegge soorten)
begroeiing met struweel
open water

Een beoordeling in oktober 2020 laat zien dat riet / lisdodde 36% bedekt en pitrus 15%. Van het riet is circa 25% overjarig, de pitrus is geheel overjarig. Struweel komt op een klein oppervlak in de centrale plas en op de eilandjes achter de roofvogelboerderij voor (< 4%). Daarnaast staan verspreid solitaire wilgen, bewust behouden als zangpost. In 2021 is geen gebiedsdekkende inventarisatie uitgevoerd, omdat de ontwikkeling gestaag verloopt en de verschillen van jaar op jaar dus beperkt zijn.

Uitgevoerd beheer

Beheermaatregel

In winterperiode 2020 / 2021 is 1/3 van de vegetatie gemaaid.

Tevens zijn wilgen getrokken in de moerasvegetatie om struweelvorming te beperken. Op enkele plekken is grotere opslag verwijderd.

<i>Periode</i>	Maaien in periode november - februari
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Afvoeren: composteren

Ontwikkeling moeras 2021

In de winterperiodes 2020/2021 is 1/3de gemaaid. Hiervoor is een zonering gemaakt, zodat we verspreid door het gebied jaarlijks een deel maaien. Hiermee voorkomen we verdere successie, ontstaan verschillende biotopen en bevorderen we verdere ontwikkeling door uitstoelen van riet en helofyten. Alle vegetatie is na deze werkzaamheden 1 keer gemaaid.

Ook in het najaar van 2021 (evenals 2018, 2019 en 2020) verwijderen we wilgenopschot gedeeltelijk. Her en der blijven exemplaren staan als zangpost en nestgelegenheid. De verwijderde wilgentenen gebruiken we onder andere in de takkenrillen in De Groenzoom.

Eind juni 2018 zijn twee oeverstroken grenzend aan beweide kruidenrijke graslanden uitgerasterd. Gebleken is dat door vertrapping en beweiding de vegetatie in deze oeverzones niet naar wens is ontwikkeld. Door de oever uit te rasteren, onderzoeken we of vegetatieontwikkeling wel plaats vindt. Zwanenbloem komt hier nu steeds meer tot ontwikkeling, vooral langs de oever van pachtperceel 4.02.A. Die ontwikkeling gaat wel traag; er is nauwelijks verschil te zien met vorig jaar. Wel zijn op de oever achter de afrastering diverse kruiden tot ontwikkeling gekomen, zoals harig wilgenroosje, akkerdistel en watermunt. Dat is op de oevers waar de afrastering ontbreekt niet of nauwelijks het geval; het vee graast dit voortdurend af.

Benodigd beheer moeras 2022

Om ontwikkeling van overjarig riet te stimuleren maaien we in 2021-2022 beperkt de moerasvegetatie. Wel trekken we wilgen om de ontwikkeling van struweel te beperken. In het najaar van 2022 bekijken we waar maaien op basis van de successie nodig is. Dit gebeurt mede op basis van de vastgestelde zonering, zodat gespreid over het gebied verschillende biotopen ontstaan.

Uitrasteren blijkt (beperkt) nut te hebben, het is een maatregel van de lange adem. In 2022 rastert de beheercombinatie op één of twee locaties in het zuidelijk deel een oeverstrook uit (paarse punt kaartje), om ook daar te zien of de ontwikkeling van riet en helofyten gestimuleerd kan worden. Dit betreft een ander peilgebied waar waterstanden ook op andere wijze fluctueren.

2.2.2 Bloemrijke dijk

Contracteis bloemrijke dijk

Kwaliteitsbepaling van het natuursysteem vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling bloemrijke dijk	
goed	Indien 15 of meer kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 9 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	Indien 8-14 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling bloemrijke dijk

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
Gehele groenzoom excl. Klapwijkse Knoop		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Kamgras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Veldgerst	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	3,0%	-
	- Knolboterbloem	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	0,6%	-
	- Pastinaak	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	13,6%	-
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	101	-	-	-	-	-	59,8%	-
	- Madeliefje	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	47,3%	-
	- Gewoon duizendblad	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	19,5%	-
	- Gewone berenklaauw	-	-	-	-	56	-	-	-	-	-	33,1%	-
	- Cichorei	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	6,5%	-
	- Knoopkruid	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	12,4%	-
dagvlinders	- Klein koolwitje	28	20	47	28	56	15	16,8%	12%	30,1%	16,8%	33,6%	9,6%
	- Klein geaderd witje	19	13	38	9	39	14	11,4%	7,8%	24,4%	5,4%	23,1%	8,9%
	- Kleine vuurvinder	-	2	24	4	14	10	-	1,2%	15,4%	2,6%	8,3%	5,9%
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Icarusblauwtje	1	10	15	11	23	5	0,6%	6%	9,6%	6,6%	13,6%	3,2%
	- Bruin zandoogje	1	9	31	42	49	34	0,6%	5,4%	19,9%	25,2%	29%	20,0%
	- Koevinkje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Dagpauwoog	15	28	37	21	20	22	9,0%	16,8%	23,7%	12,6%	11,8%	13,2%
	- Zwartsprietdikkopje	-	2	2	2	-	-	-	1,2%	1,2%	1,2%	-	-
	- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Argusvlinder	9	12	13	6	10	3	5,4%	7,2%	8,3%	3,8%	5,9%	1,8%
	- Bruin blauwtje	1	5	8	19	38	13	0,6%	3%	5,1%	11,4%	22,5%	8,3%
	- Groot dikkopje	-	-	4	2	10	3	-	-	2,6%	1,2%	5,9%	1,8%
	- Kleine vos	21	25	23	17	38	31	12,6%	15%	14,7%	10,2%	22,5%	19,9%
broedvogels	- Graspieper	2	1	1	1	-	1	1,2%	0,6%	0,6%	0,6%	-	0,6%
	- Kievit	3	6	1	-	2	2	1,8%	3,6%	0,6%	-	1,2%	1,2%
	- Scholekster	5	3	-	1	2	6	3,0%	1,8%	-	0,6%	1,2%	3,6%

In 2021 zijn in totaal 10 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 2 in >15% van het gebied.

Door uitstrooien van zaden uit het gebied in het noordelijk deel van De Groenzoom stimuleert de beheercombinatie verspreiding komende jaren.

In 2018 is de schrale vegetatie in de Klapwijkse Knoop toegevoegd aan het areaal bloemrijke dijk (blauw omcirkeld onderstaand). Uit 2016 en 2017 zijn waarnemingen van diverse vlindersoorten bekend, vanaf 2018 is dit officieel bijgehouden. Het beheer (maaïen en afvoeren) voeren wij ook daar nu uit, vergelijkbaar met de overige bloemrijke dijken.

Eind 2019 is een deel van dit gebied in samenspraak met Natuur- en Milieuwerkgroep Pijnacker heringericht. Een deel van de vegetatie waarin de vlinders zijn aangetroffen is hiermee (tijdelijk) niet aanwezig.

Kwalificerende soorten								
Klapwijkse Knoop	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2021	2021
- Kleine koolwitje	1	9,1%	3	27,3%	3	27,3%	-	-
- Klein geaderd witje	1	9,1%	5	45,5%	3	27,3%	1	9,1%
- Kleine vuurvliinder	-	-	2	18,2%	-	-	1	9,1%
- Hooibeestje	1	9,1%	-	-	-	-	-	-
- Icarusblauwtje	3	27,3%	6	54,5%	-	-	2	18,2%
- Bruin zandoogje	6	54,5%	5	45,5%	5	45,5%	2	18,2%
- Koevinkje	-	-	-	-	-	-	-	-
- Dagpauwoog	2	18,2%	3	27,3%	4	36,4%	-	-
- Zwartsprietdikkopje	6	54,5%	1	9,1%	2	9,1%	-	-
- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-	-	-	-
- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-	-	-
- Argusvliinder	1	9,1%	2	18,2%	1	9,1%	-	-
- Bruin blauwtje	5	45,5%	6	54,5%	7	63,6%	2	18,2%
- Groot dikkopje	2	18,2%	4	36,4%	2	18,2%	2	18,2%
- Kleine vos	3	27,3%	1	9,1%	1	9,1%	2	18,2%

Uitgevoerd beheer bloemrijke dijk

Beheermaatregel

Gedeeltelijke beweiding door schapen, 2.000 tot 2.500 graasdagen / hectare / jaar, gedeeltelijk (sinus)maai-beheer

Periode

Tussen juni / december

Vrijgekomen materiaal

Maaisel afgevoerd naar compostering

Ontwikkeling bloemrijke dijk 2021

De vegetatieontwikkeling op de bloemrijke dijken gaat gestaag. Een drietal dijken en enkele kleine percelen (rood omcirkeld op onderstaand kaartje) zijn gedurende het jaar beweïd door schapen. Hiervoor is samengewerkt met twee pachters. De overige bloemrijke dijken zijn gefaseerd gemaaid, gedeeltelijk in samenwerking met lokale agrariërs die het maaisel als veevoer gebruiken. Ook de dijk van de Ruyvense Vaart is gemaaid, omdat beweïding met schapen niet werkbaar bleek.

Om op de bloemrijke dijken rond de Bergboezem een te dichte vegetatie te voorkomen is enerzijds ingezet op extra beweïding. Daartoe is tijdig gestart met beweïding. Vervolgens is evenals in 2018, 2019 en 2020 een deel van de vegetatie gemaaid. In 2021 is de westelijke dijk volledig gemaaid en is dit maaisel afgevoerd. Deze maaibeurt heeft medio juli plaats gevonden. Voorafgaand krijgen kruiden de kans zaad te zetten. Nadien houden we een korte vegetatie door (na)beweïding in stand, waardoor voldoende licht aanwezig is zodat kruidenzaden kunnen kiemen.

In het voorjaar is de dijk nabij molen De Valk uitgerasterd (paars omcirkeld op onderstaand kaartje). Deze afrastering heeft echter geen stand gehouden. Deze is meermaals door onbekenden verwijderd. Kruiden op dat deel van de dijk zijn daardoor niet tot bloei kunnen komen.

De oostelijke dijk van de Bergboezem is een ander verhaal. Die is niet gemaaid omdat daar het gras nog relatief kort was. Dit jaar voor het eerst sinds 2016 was het niet noodzakelijk om grote distelclusters te klepelen om de simpele reden dat die er toen niet waren. Naast de beperkt aanwezige distels waren ook heeblaadjes een belangrijke voedselbron voor een breed scala aan insecten.

Benodigd beheer bloemrijke dijk 2022

In 2022 gaan we nieuwe pachtcontracten aan. De voorwaarden voor diverse verpachte bloemrijke dijken zijn gewijzigd. Kort samengevat:

- Het zuidelijke deel van de dijk Ruyvense Vaart wordt verpacht, begrazing met schapen is daar toegestaan. Het noordelijke deel is uit de pacht gehaald en wordt gemaaid en afgevoerd.
- Op de westelijke dijk van de Bergboezem is beweiding vanaf een later moment toegestaan. Daarnaast mag gemaaid worden. Op kruidenrijke delen is maaien pas toegestaan als kruiden uitgebloeid zijn.
- De oostelijke dijk biedt mogelijkheden voor beweiden met schapen. Indien distels gaan overheersen klepelen we deze, bij voorkeur direct na de bloei. Zo wordt verspreiding voorkomen.
- Verspreid door het gebied zijn diverse kleinere percelen waar beweiding met schapen mogelijk is.

De bloemrijke dijken die niet verpacht worden maaien we gefaseerd. Doel is in meerdere rondes een grote diversiteit aan biotopen te realiseren.

2.2.3 Vochtig weidevogelgrasland

Contracteis vochtig weidevogelgrasland

Kwaliteitsbepaling vochtig weidevogelgrasland	
goed	indien meer dan 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\geq 50\%$
matig	indien 45 – 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\geq 50\%$
slecht	indien 35 – 45 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten voorkomen of met een Bruto Territoriaal Succes (BTS) $\leq 50\%$

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **goed**.

Beoordeling vochtig weidevogelgrasland

Kwalificerende soorten		Aantal broedparen						% BTS					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Weidevogels	- gele kwikstaart	7	14	10	7	16	16	-	-	-	-	-	-
	- graspieper	0	1	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-
	- grutto	30	28	31	23	35	24	23/77%	22/79%	27/87%	16/69%	8/23%	0%
	- krakeend	0	3	6	6	4	8	-	-	-	-	-	-
	- kuifeend	0	2	8	3	4	3	-	-	-	-	-	-
	- slobbeend	2	0	3	2	2	2	-	-	-	-	-	-
	- tureluur	15	20	15	8	8	12	12/80%	16/80%	10/67%	6/75%	4/50%	2/17%
	- veldleeuwerik	12	12	7	9	5	8	-	-	-	-	-	-
	- watersnip	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-
	- wintertaling	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-
	- wulp	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-
	- zomertaling	0	0	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-
	- kievit	45	38	40	30	25	17	-	-	-	-	-	-
	- scholekster	8	5	6	4	4	3	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal broedparen		119	127	127	92	104	93						

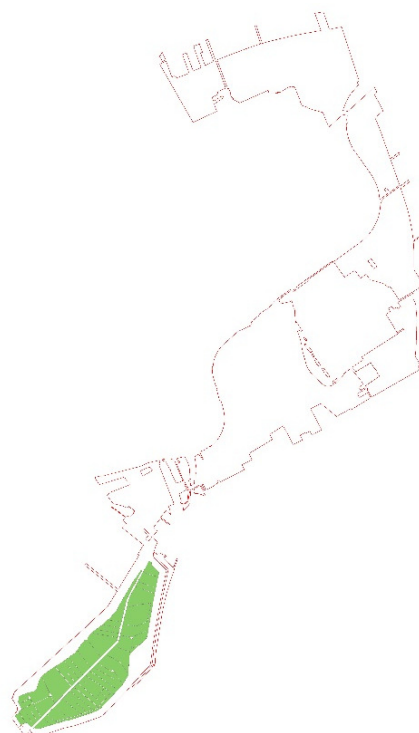
Oordeel vochtig weidevogelgrasland

In totaal hebben in 2021 93 broedparen van kwalificerende soorten gebroed in de Bergboezem. Het betreft 36 paren van de grutto en de tureluur samen. Het BTS van de grutto en de tureluur erg teleurstellend, gezamenlijk 6%.

Ontwikkeling vochtig weidevogelgrasland 2021

Het aantal weidevogelbroedparen is vergelijkbaar met 2019, ten opzichte van vorig jaar een afname van ca. 10%. Uit de verkregen gegevens kan helaas niet anders worden geconcludeerd dat 2021 een zeer slecht broedseizoen was voor weidevogels (grutto, tureluur, kievit) in de Bergboezem. Het is de vraag of dit volledig toe te schrijven is aan het koude en natte voorjaar, mede omdat ervaringen elders juist spreken van het tegendeel. Andere factoren zullen ongetwijfeld ook hebben bijgedragen aan de slechte resultaten, zoals predatie van eieren en kuikens, recreatiedruk en lichthinder en geluidsoverlast van het naastgelegen bedrijvenpark.

Door aanpassingen aan molens kunnen we de plasdras inmiddels beter sturen. Hiermee voorkomen we dat de plasdras volledig opdroogt. Door water uit de sloot langs de Boezemweg weer in te laten, kunnen we de plas-dras weer vullen.

2021 werd gekenmerkt door een koud voorjaar. Hierdoor zijn de vogels waarschijnlijk later aan hun legfels begonnen. Andere jaren voeren we eind mei de BTS-telling uit. Tijdens de alarmtelling op 25 mei dit jaar werd van zowel grutto als tureluur echter niet één alarmerend paar vastgesteld dat wijst op het hebben van tenminste 1 (bijna) vliegvlug kuiken. Grutto's en tureluurs die een legsel hebben, vertonen een ander specifiek gedrag. Op basis van dit gedrag zouden 9 paren grutto en 1 paar tureluur nog een nest met eieren hebben. Ook andere waarnemingen elders in De Groenzoom wijzen op een erg laat broedseizoen. Zo werden op 23 juni (!) in het glanshaverhooiland in de Oostmeerpolder nog 3 paren grutto met kuikens van enkele dagen tot een week gezien en van tureluur 2 paren met kuikens in dezelfde leeftijdscategorie. Een tweede BTS-telling in de Bergboezem op 24 juni leverde van de tureluur 2 paren met kuikenindicatief gedrag op.

Naast de weersomstandigheden zijn enkele andere negatieve ontwikkelingen (rondom de Bergboezem) van invloed op het aantal en broedsucces van de weidevogels:

- Predatie: Evenals in voorgaande jaren zijn weer veel legfels verloren gegaan door predatie van eieren en kuikens. Dit blijkt onder andere uit de bevindingen van de vaste vogelringer die al vele jaren in de Bergboezem actief is. 5 gruttonesten die hij volgde werden alle gepredeerd. Er zijn diverse predatoren aan te wijzen die het gemunt hebben op eieren en / of kuikens: wezel, hermelijn, slechtvalk, bruine kiekendief, buizerd, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw, zwarte kraai en kauw. Met name de grote groepen kauwen afkomstig uit de omliggende woonwijken en het nabijgelegen bedrijvenpark baren zorgen.
- Verruiging: Met name in het noordelijke deel van de Bergboezem treedt verruiging op met distels, ridderzuring en koolzaad/raapzaad. Dit heeft geen positieve invloed op de weidevogelstand. Met name kievit en scholekster houden van een (langdurig) korte vegetatie om te nestelen. De grutto is wat dat betreft iets toleranter. De gele kwikstaart lijkt juist weer te profiteren van de verruiging. Meerder keren is waargenomen dat oudervogels met voedsel voor hun jongen tussen de ridderzuring zijn gegaan.
- Invloed bedrijventerrein: De ontwikkeling van het bedrijventerrein leidt tot meer verstoring. Tevens ontnemt de hoge bebouwing het ruime zicht van de weidevogels.

De lichtvervuiling door openbare straatverlichting en verlichting van bedrijven is door de gemeenten Lansingerland op verzoek van het gebruikersplatform onderzocht. De gemeente dimt de straatverlichting. Ook met de bedrijven worden nadere afspraken gemaakt over de aanwezige verlichting die overmatig bleek te zijn.

Benodigd beheer vochtig weidevogelgrasland 2022

Op basis van ervaring de afgelopen zes jaar en gesprekken met diverse partijen is voor 2022 – 2027 een nieuw pachtcontract in de markt gezet. Daarin enkele wijzigingen met betrekking tot beweiding in het broedseizoen en mogelijkheden voor bemesting in delen van de Bergboezem. Doel blijft een gevarieerd mozaïek te krijgen met plas-dras, kruidenrijke delen en verschillende maaidata. Met de pachter worden nadere afspraken gemaakt om het broedsucces van weidevogels te optimaliseren.

2.2.4 Kruiden en faunarijk grasland

Contracteis kruiden en faunarijk grasland

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling kruiden- en faunarijk grasland	
goed	indien minimaal 13 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 8 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 7-12 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling kruiden en faunarijk grasland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Scherpe boterbloem	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	11,0%	-
	- Veldzuring	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	9,2%	-
	- Rode klaver	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	0,9%	-
	- Vertakte leeuwentand	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	3,7%	-
	- Pinksterbloem	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	0,9%	-
	- Madeliefje	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	27,5%	-
	- Brunel	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	5,5%	-
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	6,4%	-
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	16	7	20	33	30	11	15,0%	6,5%	18,7%	30,9%	27,5%	10,3%
	- Klein geaderd witje	18	6	8	4	8	6	16,8%	5,6%	7,5%	3,7%	7,3%	5,6%
	- Kleine vuurvinder	1	1	3	1	2	2	0,9%	0,9%	2,8%	0,9%	1,8%	1,8%
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Icarusblauwtje	-	1	1	2	-	-	-	0,9%	0,9%	1,8%	-	-
	- Bruin zandoogje	-	-	1	5	3	4	-	-	0,9%	4,7%	2,8%	3,7%
	- Koevinkje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Dagpauwoog	5	7	6	6	9	9	4,7%	6,5%	5,6%	5,6%	8,3%	8,3%
	- Zwartspruitdikkopje	-	-	1	-	2	-	-	-	0,9%	-	-	-
	- Geelspruitdikkopje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Argusvlinder	8	4	4	4	6	4	7,5%	3,7%	3,7%	3,7%	5,5%	3,7%
	- Bruin blauwtje	-	-	1	5	6	1	-	-	0,9%	4,7%	5,5%	0,9%
	- Groot dikkopje	-	1	-	2	3	1	-	0,9%	-	1,8%	2,8%	0,9%
	- Kleine vos	16	21	8	14	17	12	15,0%	19,6%	7,5%	12,6%	15,6%	11,0%

In 2021 zijn in totaal 9 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 0 in >15% van het gebied.

Uitgevoerd beheer

<u>Beheermaatregel</u>	Begraast in samenwerking met pachters
<u>Periode</u>	Tussen 1 april / 1 oktober
<u>Vrijgekomen materiaal</u>	

-

Ontwikkeling kruiden en faunairijk grasland 2021

In 2021 is op alle percelen samengewerkt met de pachters die ook in 2020 actief waren.

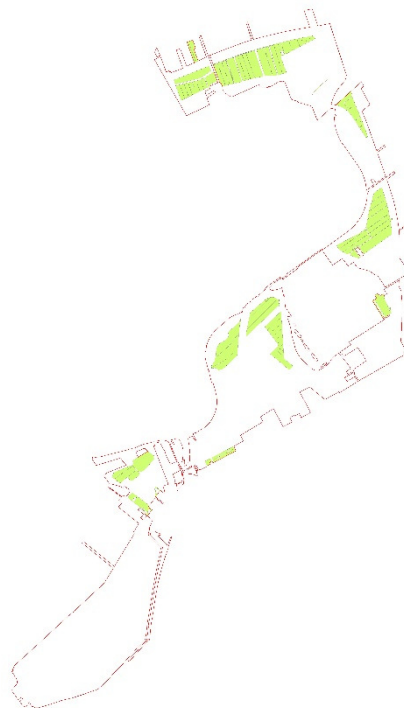
Op diverse percelen blijven distels de overhand nemen. Daarom zijn de distels in 2021 wederom geklepeld. Door het natte en koude voorjaar kwamen de distels laat in bloei. Tijdig klepelen om verspreiding van zaadpluis te voorkomen was mogelijk zonder dat een conflict ontstond met het broedseizoen.

Op enkele andere percelen zijn naast koeien in een lage bezetting, ook schapen mee geweid. Dit om meer diversiteit te creëren. De invloed op de vegetatie is beperkt. Deze beweiding zetten we op enkele percelen als proef dan ook door.

Benodigd beheer kruiden en faunairijk grasland 2022

De pachtvoorwaarden voor 2022 zijn deels gewijzigd. Enkele percelen morgen 1x per jaar gemaaid worden. Daarnaast is de algehele veebezetting lager.

Op diverse percelen waar distels de overhand nemen klepelt de beheercombinatie tijdig. In beweidde percelen waar geen weidevogels broeden beoordeelt de beheercombinatie of eerder klepelen van de distels plaats kan vinden. Dit stimuleert de gras- en kruidenontwikkeling, die daarmee de distels geleidelijk kunnen verdringen.

2.2.5 Glanshaverhooiland

Contracteis glanshaverhooiland

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling glanshaverhooiland	
goed	indien 17 of meer kwalificerende soorten voorkomen, waarvan tenminste 10 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 9-16 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is voor **20 hectare goed** en voor **10 hectare matig**.

Beoordeling glanshaverhooiland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Glanshaver	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	27,1%	-
	- Fluitenkruid	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	64,6%	-
	- Wilde peen	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	16,7%	-
	- Vertakte Leeuwentand	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2,1%	-
	- Gewoon duizendblad	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	20,8%	-
	- Knolboterbloem	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2,1%	-
	- Knoopkruid	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2,1%	-
	- Veldlathyrus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Margriet	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	4,2%	-
	- Echte Koekoeksbloem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Grote vossenstaart	-	-	-	-	26	-	-	-	-	-	54,2%	-
	- Timotheegrass	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	64,6%	-
	- Kamgras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Veldgerst	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	10,4%	-
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	13	5	8	22	31	15	25,0%	9,6%	15,4%	42,3%	59,6%	28,8%
	- Klein geaderd witje	10	6	8	3	13	9	19,2%	11,5%	15,4%	5,7%	25,0%	17,3%
	- Kleine vuurvinder	-	-	-	4	5	1	-	-	-	7,7%	9,6%	1,9%
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Icarusblauwtje	-	-	2	2	5	-	-	-	3,8%	3,8%	9,6%	-
	- Bruin zandoogje	-	-	-	8	9	8	-	-	-	15,4%	17,3%	15,4%
	- Koevinkje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Dagpauwoog	3	4	1	8	13	8	5,8%	7,7%	1,9%	15,4%	25,0%	15,4%
	- Zwartspriddikopje	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	- Geelspriddikopje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Argusvlinder	9	14	4	3	8	4	17,3%	26,9%	7,7%	5,8%	15,4%	7,7%
	- Bruin blauwtje	-	1	-	7	18	3	-	0,9%	-	13,5%	34,6%	5,7%
	- Groot dikkopje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Kleine vos	13	7	4	3	17	21	25,0%	13,5%	7,7%	5,8%	32,7%	40,4%

In 2021 zijn in totaal 9 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 5 in >15% van het gebied. Het hooibeestje en icarusblauwtje zijn in het noordelijke glanshaverhooiland ook een keer waargenomen. Deze waarnemingen zijn in de gegevens opgenomen op het pad, waardoor deze waarnemingen niet in bovenstaande analyse zijn meegenomen, waarin enkel de waarnemingen op de grazige vegetatie zijn opgenomen.

Uitgevoerd beheer

<i>Beheermaatregel</i>	maaien
<i>Periode</i>	Tweede helft mei, juli en september
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Afgevoerd naar compostering. Dit wordt gedaan door een agrariër in De Groenzoom

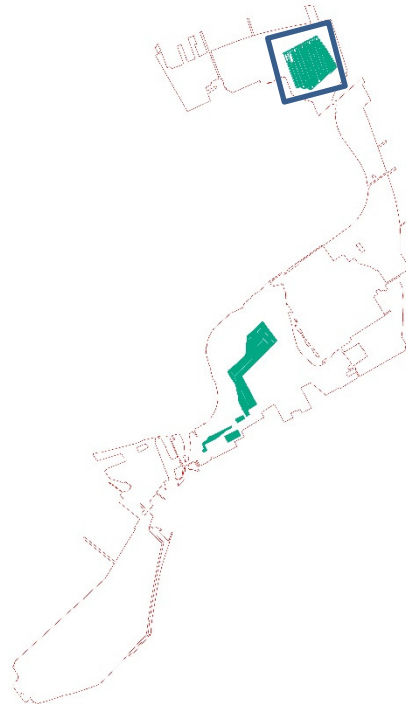
Ontwikkeling glanshaverhooiland 2021

De vegetatie op de noordelijke percelen (blauw vierkant) bestaat uit relatief veel ridderzuring en distels en een dichte grasvegetatie. Door frequenter te maaien voeren we meer massa af. Door het koude voorjaar is de eerste maaibeurt in de tweede helft van juni uitgevoerd, en niet eerder zoals voorgaande jaren. Hierdoor ontstaat op termijn een meer open vegetatie waarin andere kruiden zich makkelijk kunnen ontwikkelen. Een tweede maaironde heeft plaats gevonden in augustus. In oktober is voor een derde keer gemaaid.

Het in deelgebied 1 gelegen glanshaverhooiland (zuidelijk) laat enige verruiging met distels en riet zien. Anderzijds zijn de delen aan de lange zijde langs de plas kort, doordat hier veel ganzen verblijven en grazen. Dit perceel is 2 keer gemaaid.

Benodigd beheer glanshaverhooiland 2022

In 2022 beoordelen we wederom of maaien eind mei mogelijk is. Dit doen we zowel op het noordelijk als zuidelijk perceel. De uiteindelijke maaidatum is afhankelijk van de weersomstandigheden en broedende weidevogels. Doel is te maaien voordat gras zaad zet, zodat dit zich niet uitzaait. Daardoor blijven meer open plekken over voor kruiden zicht te vestigen.

2.2.6 Vochtig hooiland

Contracteis vochtig hooiland

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling vochtig hooiland	
goed	indien minimaal 15 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan ten minste 9 op >15% van de oppervlakte van het beheertype.
matig	indien 8-14 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling vochtig hooiland

Kwalificerende soorten		Aantal vlakken						Percentage					
		16	17	18	19	20	21	16	17	18	19	20	21
planten	- Echte Koekoeksbloem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Pinksterbloem	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	12,5%	-
	- Gewone dotterbloem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Brunel	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	10,0%	-
	- Moerasrolklaver	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Grote ratelaar	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	7,5%	-
	- Scherpe boterbloem	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	42,5%	-
	- Egelboterbloem	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2,5%	-
	- Zwarte zegge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Kale jonker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dag-vlinders	- Kleine koolwitje	4	1	4	7	7	4	9,3%	2,3%	9,3%	16,4%	17,5%	10,0%
	- Klein geaderd witje	9	1	9	2	5	4	20,9%	2,3%	20,9%	4,7%	12,5%	10%
	- Kleine vuurvlinder	1	3	4	3	1	-	2,3%	7%	2,3%	7%	2,5%	-
	- Hooibeestje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Icarusblauwtje	-	-	3	2	1	1	1	-	7,0%	4,7%	2,5%	2,5%
	- Bruin zandoogje	-	1	5	1	4	5	-	2,3	11,6%	2,3%	10,0%	12,5%
	- Koevinkje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Dagpauwoog	4	5	2	4	2	2	9,3%	11,6%	4,7%	9,3%	5,0%	5,0%
	- Oranjetipje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Zwartsprietdikkopje	-	1	-	-	-	-	-	2,3%	-	-	-	-
	- Geelsprietdikkopje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Oranje zandoogje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Argusvlinder	1	1	1	1	3	-	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%	7,5%	-
	- Bruin blauwtje	1	1	-	-	2	2	2,3%	2,3%	-	-	5,0%	5,0%
	- Groot dikkopje	-	2	2	2	5	4	-	4,7%	4,7%	4,7%	12,5%	10,0%
	- Kleine vos	4	10	10	2	1	5	9,3%	23,3%	23,3%	4,7%	2,5%	12,5%

In 2021 zijn in totaal 8 kwalificerende soorten waargenomen, waarvan 0 in >15% van het gebied.

Uitgevoerd beheer vochtig hooiland

Beheermaatregel	Maaien
Periode	juni en augustus
Vrijgekomen materiaal	Afvoeren: afgevoerd naar compostering danwel als veevoer naar lokale agrariërs.

Ontwikkeling vochtig hooiland 2021

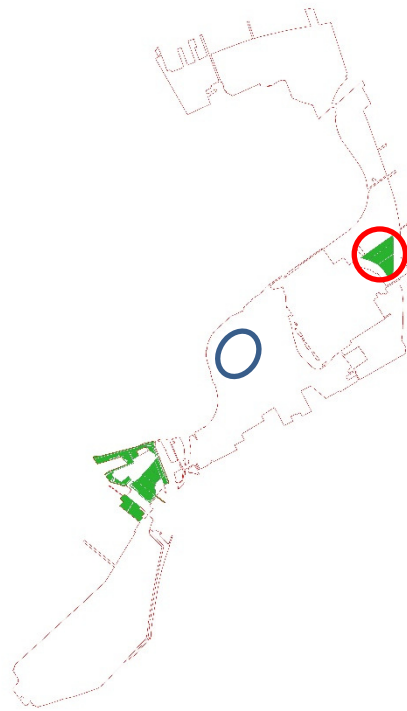
De vegetatie in de Klapwijkse Knoop bestaat hoofdzakelijk uit grassen, verspreid ontwikkelen zich kruiden. Door 2 keer per jaar te maaien en met schapen na te beweiden neemt de soortenrijkdom en populatiegrootte gestaag toe.

In het vochtig hooiland van deelgebied 2 (rood omcirkeld) troffen we op enkele locaties verdichte bodems aan, waardoor water stagneert. Dit blijkt het gevolg van werkzaamheden in het najaar van 2015. Deze werkzaamheden hebben een negatieve uitwerking gehad op de bodemstructuur. Daarom is ervoor gekozen de zuidelijke punt als moeras te gaan beheren. Rietontwikkeling die hier al plaats vond kan zich nu over dit perceel verder verspreiden.

Benodigd beheer vochtig hooiland 2021

Het beheer in de Klapwijkse Knoop zetten we op vergelijkbare wijze voort. We bekijken daar ook of eerder maaien (eind mei) mogelijk is. Broedende weidevogels zijn hier niet tot nauwelijks aanwezig.

Omdat het rood omcirkelde perceel zich niet voorspoedig ontwikkeld, is besloten enkele percelen aan dit doeltype toe te voegen. Ten zuiden van het Ruyvense bosje worden divers percelen toegevoegd. Ook daar gaan we maaien en afvoeren.

2.2.7 Ruyvense bosje (hoog- en laagveenbos)

Contracteis hoog- en laagveenbos

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling hoog- en laagveenbos	
goed	80% oppervlakte bedekt met Inheemse/Europese boom- en struiksoorten.
matig	50% oppervlakte bedekt met Inheemse/Europese boom- en struiksoorten.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Kwalificerende soorten	
Vegetatie	Inheemse/Europese boom- en struiksoorten

Circa 50% van het bos bestaat uit Inheemse/Europese boom- en struiksoorten.

Uitgevoerd beheer

<i>(Beheer)maatregel</i>	Spontane ontwikkeling, verwijderen uitheemse soorten
<i>Periode</i>	Dit jaar niet uitgevoerd, geen noodzaak toe
<i>Vrijgekomen materiaal</i>	Op rillen stapelen

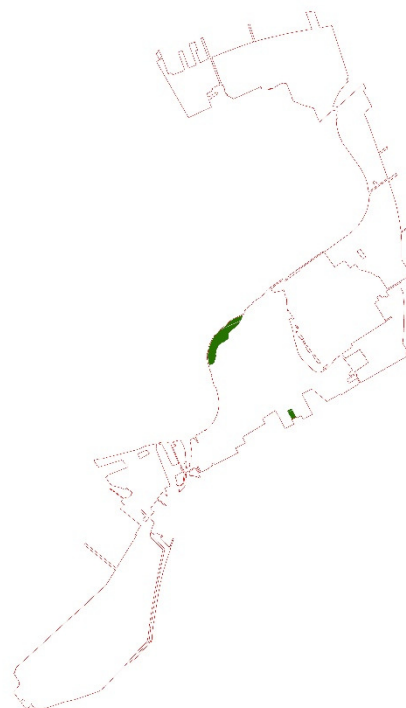
Ontwikkeling Ruyvense bosje 2021

Ook in 2021 is geen ontwikkeling van uitheemse soorten waargenomen. Beheeringrepen in de houtige vegetatie hebben dan ook niet plaats gevonden.

Tussen de houtige vegetatie is circa één derde van de grazige vegetatie gemaaid om de diversiteit te behouden. Maaien en afvoeren is noodzakelijk om de open delen grazige vegetatie met plaatselijk veel harig wilgenroosje en relatief veel grote kattenstaart te behouden. Deze laatstgenoemde plant is hier de belangrijkste nectarplant voor het zwartsprietdikkopje. Medio augustus is gemaaid en is het maaisel afgevoerd.

Benodigd beheer Ruyvense bosje 2021

In 2021 maaien we wederom een deel van de grazige vegetatie. Mede afhankelijk van de weersomstandigheden zal gezien de bodemgesteldheid wederom medio juli – augustus 1/3 gemaaid worden.

2.2.8 Diversiteit

Contracteis diversiteit

Kwaliteitsbepaling van het natuurtype vindt plaats op basis van de volgende criteria:

Kwaliteitsbepaling Diversiteit	
goed	Indien 6 of meer kwalificerende soorten voorkomen.
matig	Indien 3-5 kwalificerende soorten voorkomen.
slecht	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.

De te behalen kwaliteit na contractperiode één is: Kwaliteitsbepaling op 31 december 2021 is **matig**.

Beoordeling diversiteit

Kwalificerende soorten		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Libellen	-Bruine glazenmaker	X					
	-Glassnijder					X	
	-Vroege glazenmaker	X	X	X	X	X	X
Struweelvogels	-Zanglijster		X	X	X		X
	-Roodborsttapuit	X	X	X	X	X	X
	-Kneu	X	X	X	X	X	X
	-Blauwborst	X	X	X	X	X	X
	-Patrijs	X					
	-Rietzanger	X	X	X	X	X	X

In 2021 zijn in totaal 6 kwalificerende soorten waargenomen.

Ontwikkeling diversiteit 2021

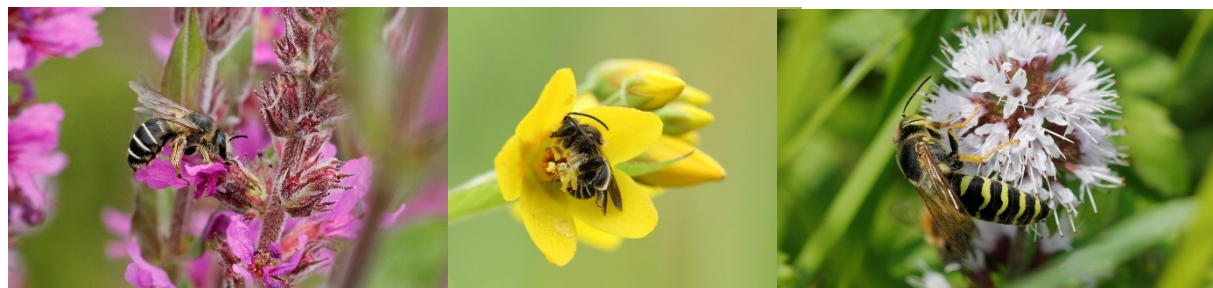
In 2017 zijn twee poelen gerealiseerd in De Groenzoom. Eén poel aan de noordzijde van deelgebied 1, grenzend aan het Meerkoetpad/Ruyvensepap. De tweede poel ligt in de Klapwijkse Knoop. In 2018 zijn 5 extra poelen gerealiseerd.

Ook in het droge 2020 hebben de meeste poelen geruime tijd droog gestaan. De grondwaterstanden zakken te diep weg en door de droge periodes vindt geen aanvoer van hemelwater plaats. We onderzoeken de mogelijkheid de poel bij het Meerkoetpad uit te diepen.

De herprofilering van een poel in de Klapwijkse Knoop in het gebiedje dat we samen met Rotta beheren is in voorbereiding.

Benodigd beheer diversiteit 2022

Vanaf 2022 richten we ons op en waardplanten. Andere indicatoren van diversiteit dus. We brengen de aanwezigheid van diverse soorten in deze soortgroepen in beeld en bekijken hoe we de betreffende soorten (aanwezig en/of kansrijk) kunnen ondersteunen.

2.3 OVERIG GROEN

Het contract stelt onder andere eisen aan de hoogte van grasvegetaties, beschadigingen en kaal oppervlak. In beheerplan deel A zijn alle eisen opgenomen. Dit beheerplan is beschikbaar via de website van De Groenzoom:

(<https://www.degroenzoom.nl/over-de-groenzoom/documenten/>)

2.4 GRASSEN

Het beheer van de kades waarop het fietspad omzoomt door bomen gelegen is, is aangepast. Werd voorheen 4 keer geklepeld om aan de beeldkwaliteitseisen te voldoen (hoogte vegetatie), in 2019, 2020 en 2021 is 2x 60% gemaaid en afgevoerd. Dit om de waarde voor met name insecten te vergroten. Disteldruk op deze kades is niet meer dusdanig dat volledig maaien 4x noodzakelijk is. Zichthoeken en haarden van ongewenste soorten neemt de beheercombinatie 4x mee in de klepelbeurten van de meterstroken, die wel het gevoerde beheerregiem behouden.

Recreatief gras is op drie locaties in De Groenzoom aanwezig. Beheer zet de beheercombinatie op gelijke wijze voort.

2.5 BEPLANTING

Het bosplantsoen in De Groenzoom ontwikkelt zich naar wens. Doel is om gelaagdheid, vitaliteit en diversiteit te handhaven. In 2018 is de diversiteit beoordeeld. De diversiteit zoals aangeplant is aanwezig. Omdat groepsgewijs is aangeplant is de diversiteit op enkele locaties beperkt. Door komende jaren te gaan dunnen (vlaksgewijs en/of randen) gaan we sturen op diversiteit en gelaagdheid. Door open ruimtes die ontstaan kunnen zich ook andere soorten een plek verwerven door natuurlijke ontwikkeling. In 2021/2022 richten we ons met name op het vergroten van diversiteit op locaties met hoge percentages wilg.

De bosplantsoenen dragen door hun afschermende functie bij aan de landschappelijke kwaliteit van het gebied. Het gebruikersplatform heeft verzocht deze landschappelijke kwaliteit te beoordelen. Hoe kunnen de bosplantsoenen met name aan de randen van de oude agrarische lintbebouwing bijdragen aan het versterken van de beleving van De Groenzoom. Ook andere elementen zoals rijen knotbomen en rietkragen kunnen daaraan bijdragen. Een stagiair maakt op dit moment een analyse en doet voorstellen ter verbetering.

De Beheercombinatie is verantwoordelijk voor boomveiligheidsonderzoek (VTA) van de solitaire bomen die verspreid door De Groenzoom zijn aangeplant. In 2020 is een boomveiligheidsonderzoek uitgevoerd. Op basis van de bevindingen zijn in 2020 / 2021 de benodigde snoeimaatregelen uitgevoerd. (toekomstige) probleemtakken worden verwijderd, nabij paden worden bomen opgekroond (onderste takken verwijderen). Bomen met gebreken die bij takbreuk of omwaaien geen gevaar vormen voor gebruikers handhaven we, dood hout leeft immers.

Door wilgen om en om te knotten blijft de lijnstructuur gehandhaafd. Het snoeimateriaal is gebruikt voor takkenrillen rondom poelen en ook opgehaald door lokale partners. Verwachting was overigens dat knotten 1x per drie jaar zou volstaan, maar de nieuwigroei was dusdanig dat ervoor gekozen is in 2019 50% te knotten. In 2021 is wederom 50% geknot.

2.6 WATER EN OEVERS

Evenals voorgaande jaren zijn de watergangen in het gebied gemaaid. We zijn in overleg met het hoogheemraadschap om dit maaibeleid aan te passen, gericht op meer diversiteit. Sommige stukken worden niet gemaaid, andere enkel éézijdig. In het maaibeleid van 2022 wordt dit verder uitgerold.

Het gebruikersplatform heeft een advies uitgebracht over de inrichting en het beheer van de kanoroute. De beheercombinatie heeft in 2021 half juni gemaaid. Vervolgens is op verzoek ook medio augustus gemaaid en een derde keer aan het einde van het groeiseizoen. Dit betreft zowel de Berkelse Vaart als de routes door De Groenzoom.

Projectgroep Oppervlaktewater Kwaliteit Oostland (POKO) doet onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater. Hiertoe zijn meerdere malen fysisch-chemische parameters gemeten en een ecologische monitoring uitgevoerd op één vaste plek in het gebied en verspreid enkele specifieke onderzoeken. De beheercombinatie heeft dit mede mogelijk gemaakt door hiervoor materiaal ter beschikking te stellen.

2.7 INFRASTRUCTUUR

Bij de beoordeling van de infrastructuur zijn beperkt onvolkomenheden geconstateerd. Op enkele plekken zijn scheuren in asfaltpaden geconstateerd. De begroeiing op halfverharde vegetatie is een aandachtspunt. Deze verharding biedt kansen voor zonnende vlinders en andere insecten. We zoeken naar mogelijkheden om verharding gedeeltelijk open te houden, zonder dat dit uiteraard de toegankelijkheid belemmert.

De Boezemweg is door veelvuldig gebruik van werkverkeer in aangrenzende gebieden beschadigd. De gemeente heeft herstel hiervan in 2021 opgepakt.

2.8 TERREINMEUBILAIR

De beheerder controleert het meubilair wekelijks bij zijn rondgang, zodat we onveilige objecten snel constateren. Het terreinmeubilair voldoet aan de eisen.

Uitzondering hierop vormden de land- en klaphekken. Het hang- en sluitwerk dat is toegepast bleek onvoldoende. Daarom zijn alle hekwerken in het voorjaar van 2021 hersteld op basis van een inventarisatie van 2020. Waar nodig is nieuw hang- en sluitwerk gemonteerd. Eind 2021 is een nieuwe inventarisatie uitgevoerd. Deze is input voor de nieuwe onderhoudsronde begin 2022.

2.9 CIVIELE KUNSTWERKEN

De kwaliteit van het schilderwerk van de brugleuningen is slecht. Daarnaast vindt snel algengroei op de brugleuningen plaats. Na meldingen hierover in 2016 zijn de koppen van de leuningen geschilderd, maar de verfkwaliteit is over het algemeen nog slecht. In 2021 zijn in opdracht van de gemeenten schilderwerkzaamheden uitgevoerd.

2.10 SCHOON

Wekelijks voert de beheerder een zwerfvuilronde door De Groenzoom uit. De hoeveelheid verzameld zwerfafval is beperkt, bezoekers nemen dit over het algemeen zelf mee en laten dit niet slingeren in het gebied. Daarnaast nemen wandelaars gewapend met prikstok ook regelmatig zwerfafval mee, wat de taak van de beheerder deels ontlast.

3 PROCESSEN

De werkzaamheden van Beheercombinatie De Groenzoom bestaat uit verschillende facetten die in diverse processen te vatten zijn. In hoofdstuk 2 is ingegaan op het onderhouden en ontwikkelen van alle objecten. Alle overige handelingen zoals het betrekken van bewoners en kwaliteitsbeheersing zijn in dit hoofdstuk belicht.

3.1 PROCESMANAGEMENT

3.1.1 Scopemanagement

Gedurende de beheerperiode dient de beheerder voorstellen tot wijziging (VTW) in. Als de In de bijlage zijn de vtws van afgelopen jaren opgenomen. Hierin zijn de doelstelling, te nemen maatregelen en daarmee samenhangende kosten toegelicht. De opdrachtgever beoordeelt of dit past in de doelstellingen voor De Groenzoom en op lange termijn duurzaam in stand te houden is. In 2021 zijn geen vtws ingediend.

De Beheercombinatie heeft de volgende aanvullende prijsaanbiedingen ingediend:

Prijsaanbiedingen
- 22 plaatsen bebording kanoroute (2021) - 23 plaatsen wortelscherm (2021)

De maatregelen die het resultaat zijn van de prijsaanbiedingen in 2021 zijn onderstaand nader toegelicht;

Plaatsen bebording kanoroute

Voor de kanoroute is een bebordingsplan opgesteld om de route beter kenbaar te maken. De Beheercombinatie heeft de door de gemeenten aangeleverde bebording geplaatst.

Plaatsen wortelscherm

Wortels van bomen beschadigen de fietspaden. Daardoor ontstaan onveilige situaties. Wortelschermen worden geplaatst om beschadiging van de fietspaden te voorkomen te voorkomen.

3.1.2 Keuringslogboek

Gedurende het jaar zijn conform het keuringsplan in het beheerplan voor verschillende aspecten keuringen uitgevoerd:

- Weidevogeltellingen in periode maart – juni.
- Vlinders en soorten diversiteit geteld door het gehele jaar.
- Vegetatie is beoordeeld in periode april – september.
- De beeldkwaliteit is gemeten. Evenals voorgaande jaren zijn 25 meetpunten in De Groenzoom beoordeeld.

De resultaten van deze keuringen zijn verwerkt in de beoordeling van de objecten in hoofdstuk 2.

3.1.3 Risicomanagement

Aan risicomanagement is in 2021 beperkt invulling gegeven. Voor de nieuwe contractperiode worden een gezamenlijke risicosessie georganiseerd om bij aanvang een duidelijk beeld te hebben welke risico's wederzijds in beeld zijn.

3.1.4 Veiligheid- en gezondheidsplan

In 2021 hebben er zich (bijna) geen ongevallen voorgedaan. Alle werkzaamheden zijn zonder gevaarlijke situaties uitgevoerd.

3.2 TECHNISCH MANAGEMENT

De Beheercombinatie voert werkzaamheden uit binnen de begrenzing van De Groenzoom zoals die is overeengekomen. Binnen dit beheergebied dragen wij er zorg voor dat het gebied toegankelijk is voor recreanten. Het volledige beheer gebeurt op basis van het bij aanvang van deze contractperiode opgestelde beheerplan.

3.2.1 Duurzaamheid

Doelstellingen betreffende duurzaamheid richten zich vooral op het beperken en nuttig hergebruiken van afvalstromen en het beperken van de uitstoot van CO₂. Dit blijven speerpunten.

Elektrisch voertuig

De beheerder heeft het gehele jaar, zowel voor werkzaamheden in De Groenzoom als woon-werkverkeer en afspraken buiten het gebied, gebruik gemaakt van zijn elektrische voertuig.

Hergebruiken en composteren

In 2021 hebben we wederom zelf gecomposteerd in het gebied. Daarnaast is maaisel door diverse agrariërs uit de omgeving afgenomen als veevoer. Tot slot is maaisel afgevoerd naar een composteringsbedrijf.

Dit jaar heeft de weer plaats kunnen vinden. De belangstelling was overweldigend. Mede doordat op andere plekken geen compost afgehaald kon worden. We hebben helaas mensen teleur moeten stellen.

3.2.2 Verpachten

In 2021 is met dezelfde pachters samengewerkt als in 2020. Deze samenwerking is goed verlopen.

Voor de periode 2022 – 2027 zetten we de pacht opnieuw in de markt. Hiervoor is via advertenties en berichten op social media geïnventariseerd wie interesse heeft in het pachten van percelen in De Groenzoom. Agrariërs die zich hebben gemeld hebben stukken gekregen om in te schrijven op de diverse percelen. Dit proces is eind 2021 afgerond.

3.2.3 Recreatiemonitoring

In 2016, 2018 en 2020 heeft een recreatiemonitoring plaats gevonden. In afwijking van het beheerplan is afgelopen jaren dus niet jaarlijks maar 1 keer per 2 jaar gemonitord.

In 2016 en 2020 is de monitoring op een doordeweekse dag uitgevoerd. In 2018 was dit een weekenddag. In 2021 heeft geen telling plaats gevonden.

Uit algemene bevindingen maken wij op dat de mate van recreatie en de diversiteit zich blijft ontwikkelen. Recreatie vindt veelal gespreid plaats, waardoor dit in het algemeen niet leidt tot overlast of druk op de natuurwaarden. In enkele gevallen is de druk groter, bijvoorbeeld tijdens ijspret dit voorjaar.

3.3 OMGEVINGSMANAGEMENT

3.3.1 Gastheerschap en toezicht

In De Groenzoom staan gastheerschap en toezicht hoog in het vaandel. We vinden het belangrijk dat alle bezoekers in het gebied zich veilig en welkom voelen.

Informatiepunt

In 2021 is het infopunt niet meer geopend, mede in verband met Corona. De beheerder wordt steeds vaker rechtstreeks benaderd. Zowel telefonisch al per mail worden vragen gesteld. Zo nodig maakt de beheerder vervolgens een persoonlijke afspraak.

Meldingen

Alle meldingen die bij de Beheercombinatie zijn binnengekomen zijn genoteerd in het meldingenlogboek. De beheerder handelt deze meldingen af, zo nodig in overleg met de betrokken gemeenten.

Handhaving

De beheercombinatie treedt niet handhavend op, dat is een taak van de gemeenten. Als beheerder krijgen we regelmatig meldingen, en ook tijdens de rondgangen in het gebied worden we regelmatig aangesproken. Bevindingen worden gedeeld met de gemeenten. Indien aanvullende maatregelen nodig zijn, vindt daarover overleg plaats.

Activiteiten 2022

In 2022 hopen we weer meer fysiek contact met de gebruikers te kunnen hebben. Daarnaast blijven we inzetten op informatieverstrekking via website en social media.

3.3.2 Stimuleren lokale betrokkenheid

Voor het creëren van draagvlak en het zorgen van meer lokale kennis over het (beheer)gebied vinden wij het erg belangrijk de lokale betrokkenheid te stimuleren.

Activiteiten 2021

Als gevolg van COVID-19 is het aantal georganiseerde activiteiten in De Groenzoom in 2021 beperkter. Binnen de richtlijnen hebben we geprobeerd de ruimte te bieden voor activiteiten en ontwikkelingen.

POKO

Leden van de Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland (POKO) zijn actief langs verschillende watergangen in en rond De Groenzoom. De Beheercombinatie faciliteert met materiaal. Wij blijven dit onderzoek ondersteunen.

Natuurwandeling

Op de tweede woensdag van de maand organiseert beheerder Cor Noorman natuurexcursies. Afgelopen jaren namen honderden mensen deel. Dit jaar hebben geen wandelingen plaats gevonden. Dit leidt namelijk tot groepsvorming waarbij de coronaregelgeving moeilijk te handhaven is. Tijdens de wandeling met een groep van gemiddeld 20 personen is het lastig iedereen mee te krijgen in het verhaal, als tussen alle personen 1.50 afstand gehandhaafd moet worden. Wij hebben besloten hier geen enkel risico in te lopen.

Nationale

Vanaf de aanvang van ons beheer in 2016 hebben we jaarlijks de natuurwerkdag georganiseerd. De landelijke organisatie heeft dit in 2020 helaas af moeten laten in verband met Covid. In 2021 vond de natuurwerkdag wel doorgang en hebben we wederom deelgenomen. Ook dit jaar zijn wilgen geknot langs het fietspad langs de Ruyvense vaart.

Gebruikersplatform

Het gebruikersplatform voorziet gemeenten en Beheercombinatie regelmatig gevraagd en ongevraagd van advies. Wij reiken gevraagde informatie aan en lichte toe waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn. Op verzoek van het gebruikersplatform zijn diverse vergaderingen van het platform bijgewoond. Wij ervaren een prettige en constructieve samenwerking.

Scouting

De beheercombinatie huurt per 1 oktober een ruimte in het pand van de scouting. Dit biedt onze medewerkers de mogelijkheid ook bij slechte weersomstandigheden de mogelijkheid in het gebied te lunchen en gebruik te maken van de sanitaire voorzieningen.

Activiteiten 2022

In 2022 organiseren we binnen de mogelijkheden die COVID-19 op dat moment biedt weer natuurwandelingen, een compostdag en een natuurwerkdag en werken we wederom samen met Rotta en het gebruikersplatform. Daarnaast gaan we bekijken hoe vrijwilligers op eens structurelere wijze actief kunnen zijn in De Groenzoom.

3.3.3 Communicatie omgeving

Communicatie gebeurt niet alleen in De Groenzoom zelf maar ook via de website, sociale media en (lokale) nieuwsbladen. Via de verschillende communicatiekanalen communiceert de Beheercombinatie naar de bezoekers en andere geïnteresseerden van De Groenzoom. Dit gebeurt via de volgende communicatiekanalen:

- Website (www.degroenzoom.nl)
- Twitter
- Facebook
- LinkedIn

In 2019 is een nieuwe website ontwikkelt met fraai beeldmateriaal, een pagina van het gebruikersplatform en verslagen van bezoekers. De website wordt veel gebruikt voor het plaatsen van nieuws. Het gaat onder andere om:

- Persberichten
- Aankondigingen van nieuwe evenementen
- Verslagen van evenementen door bezoekers
- Andere nieuwswaardigheden

Nieuwsitems en persberichten delen we ook via Facebook, met een verwijzing naar de website van De Groenzoom. Daarnaast gebruiken we Twitter om korte nieuwsberichten te verspreiden over bijvoorbeeld nieuwsitems op de website, nieuwe evenementen of wijzigingen in de bereikbaarheid. In enkele gevallen sturen we persberichten ook door naar lokale media.

Op Facebook is het totaal aantal volgers opgelopen van 1.425 in 2020 naar 1.734 in 2021 (toename 309 volgers). (meetmoment 1 december 2021). Zowel serieuze berichten over broedvogels in De Groenzoom als artikelen over andere onverwachte gasten in De Groenzoom in de lokale media trekken de aandacht.

De Groenzoom

8 maart · 🌐

De kraamkamer van Moeder Natuur 🦋 | In het voorjaar begint het broedselizoen. Dat houdt in dat de vogels de komende tijd op hun nesten gaan zitten. Nesten worden gemaakt in bomen, struiken maar ook op de grond. Houdt daarom in deze tijd extra goed rekening met de natuur en de kwetsbare dieren. Blijf op de aangegeven paden, laat geen afval achter en houd honden aan de lijn, wanneer u een bezoek brengt aan De Groenzoom. Laten we samen wat extra aandacht hebben voor de natuur en alles wat daar broed en baart.

Prestaties van je bericht

3.989 Bereikte personen

103 Reacties, opmerkingen en deelacties 📊

61 👍 Leuk	14 Op bericht	47 Op deelacties
17 🗨️ Geweldig	8 Op bericht	9 Op deelacties
11 Opmerkingen	5 Op bericht	6 Op gedeeld bericht
14 Gedeeld	14 Van bericht	0 Op gedeeld bericht

220 Klikken op berichten

3 Fotoveergaven	0 Klikken op link 🔗	217 Overige klikken 🖱️
---------------------------	-------------------------------	----------------------------------

NEGATIEVE FEEDBACK

2 Bericht verbergen	0 Alle berichten verbergen
0 Rapporteren als spam	0 Pagina niet meer leuk vinden

Geraapporteerde statistieken kunnen achterlopen op wat er in berichten wordt weergegeven

✅ **Genereer meer vind-ik-leuks, opmerkingen en deelacties**

Als je dit bericht promoot, wordt het aan meer mensen weergegeven.

3.989
Bereikte mensen

323
Betrokkenheidsacties

Bericht promoten

👤 Yvonne Schijva, Raysh JJ en 18 anderen
3 opmerkingen 14 keer gedeeld

👍 Leuk
💬 Opmerking plaatsen
🔗 Delen
🌐 +

De Groenzoom
 1 april · 🌐

Gezien in Hart van Lansingerland: Tijdelijk wilde dieren in natuurgebied De Groenzoom 🦒 | De zebra's zijn aangekomen in De Groenzoom. We heten ze van harte welkom!

Benieuwd naar het hele artikel? Lees het via onderstaande link ➡️
<https://www.hartvanlansingerland.nl/.../tijdelijk-wilde-diere...>

Tijdelijk wilde dieren in natuurgebied Groenzoom

Berkel en Rodenrijs – De toegezegde overheidssubsidie aan dierenparken in de regio is niet voldoende om het komende jaar door te komen. De parken hebben in samenspraak met diverse gemeenten een rigoreus besluit genomen.

Dierentuinieren moesten de afgelopen tijd creatief zijn om het park draaiende te houden. Zo hield Bijldorp aan het begin van de coronacrisis al een crowdfundactie. Inmiddels is de nood zo hoog, dat er wordt gekeken naar kleinschalige opvang buiten de parken. Onlangs hebben de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp spoedoverleg gevoerd met een aantal vertegenwoordigers van grote dierenparken. "Wij zijn voornamelijk op zoek naar rustige, groene gebieden en het liefst in de randstad", zo laat Merel van Beek van De Nationale Vereniging Dierentuinen (DNVD) weten. "Een gebied zoals de Groenzoom is uitermate geschikt voor de opvang van wilde dieren. Door sommige dieren voorlopig in lokale natuurgebieden te plaatsen, wordt voer, maar ook bijkomende kosten en mankracht bespaard." Vanaf aanstaande donderdag worden er in ieder geval alvast zeventien zebra's uitgezet in de Groenzoom. Later deze maand zijn zo'n dertig stokstaarmpjes aan de beurt. Ook aan bijplaatsing van flamingo's, bovenop de al bestaande populatie, wordt gedacht.

👍 **Genereer meer vind-ik-leuks, opmerkingen en deelacties**
 Als je dit bericht promoot, wordt het aan meer mensen weergegeven.

3.648
 Bereikte mensen

1.146
 Betrokkenheidsacties

Bericht promoten

😊 😄 🤔 👍 64
 20 opmerkingen · 5 keer gedeeld

👍 Leuk
💬 Opmerking plaatsen
➦ Delen
🗲

Mogelijke reacties van je bericht
3.648 Bereikte personen

184 Reacties, opmerkingen en deelacties		
52 🙋 Leuk	25 1 Op bericht	27 0 Op deelacties
3 🚫 Geweldig	1 0 Op bericht	2 0 Op deelacties
55 😄 Grappig	38 0 Op bericht	17 0 Op deelacties
2 😱 Verbluft	2 0 Op bericht	0 0 Op deelacties
66 Opmerkingen	28 0 Op bericht	38 0 Op gedeelde berichten
7 Gedeeld	5 Van bericht	2 0 Op gedeelde berichten

962 Klikken op berichten
32 Fotoweergaven **76** Klikken op link 🔗 **854** Overige klikken 🔗

NEGatieve FEEDBACK
 1 Bericht verbergen 0 Alle berichten verbergen
 0 Rapporteren als spam 0 Pagina niet meer leuk vinden

Geraapporteerde statistieken kunnen achterlopen op wat er in berichten wordt weergegeven

Activiteiten 2022

Contentplanning

We informeren alle betrokkenen graag over De Groenzoom. Om de informatie via onze website en social media te stroomlijnen hebben we een contentplanning opgesteld. Hierin leggen we voor het gehele jaar vast waarover we wanneer willen communiceren. Gedurende het jaar is dit aangevuld met actuele onderwerpen.

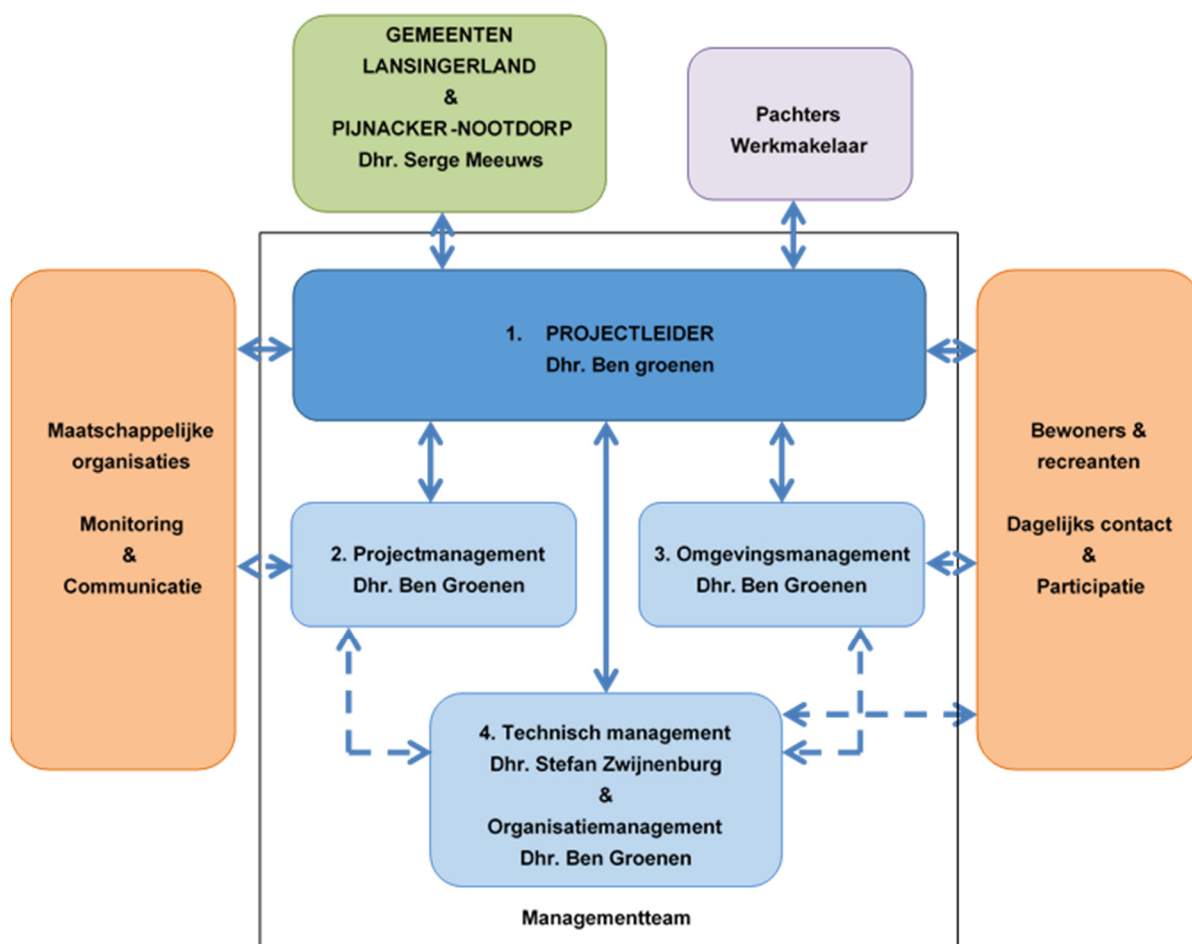
Folder

In 2022 maken we een nieuwe folder van het gebied. Deze bevat praktische informatie over De Groenzoom en duidelijk kaartmateriaal ter oriëntatie.

3.4 ORGANISATIEMANAGEMENT

3.4.1 Organisatie

De managementteam van de opdrachtnemer is in 2021 ongewijzigd. Eind 2021 heeft Marchel de Jong het team verlaten. De leden van het team pakken zijn taken op. Ben Groenen verzorgt het omgevingsmanagement.

Onze beheerder Cor Noorman is dagelijks in het gebied aanwezig. Daarnaast ondersteunen de rentmeester, ecooloog en beheertechnische medewerkers het managementteam. Zowel rentmeester als ecooloog zijn vanaf 2016 bij het project betrokken.

3.4.2 Social return

Voor het beheer van De Groenzoom hebben wij de verplichting om aan de SROI-invulling van 5% van de aanneemsom te voldoen: € 15.417,-, per jaar. Dit proces is samen met de ambtenaar van de gemeente Lansingerland in 2016 voorspoedig doorlopen, waardoor per 14 maart 2016 drie SROI-kandidaten werkzaam waren in De Groenzoom. Door de vaste aanstellingen die hieruit voortgekomen zijn voldoet de Beheercombinatie aan de social return verplichting van de totale € 92.502,- over 6 jaar.

3.4.3 Externe inzet

In 2021 heeft stagiair Anne Gortemaker zich gericht op het de ruimtelijke kwaliteit van De Groenzoom en de rol van de bosplantsoenen in de randzones daarin. Naast eenmalige maatregelen zijn ook beheeradviezen onderdeel van haar opdracht.

BIJLAGEN

Bijlage 1	Waargenomen soorten (excl. doelsoorten)
Bijlage 2	VTW's tot en met 2020

Bijlage 1 Waargenomen soorten 2021 (excl. doelsoorten)

Aalscholver	Gewone_slobkousbij	Kleine_Zilverreiger	Slechtvalk
Aardhommel	Giebel	Kluut	Smient
Akkerhommel	Gierzwaluw	Knobbelzwaan	Snoek
atalanta	Goudplevier	Koekoek	Snor
Baardman	Grasbij	Kokmeeuw	Sperwer
Bergeend	Grasmus	Konijn	Spotvogel
Blauwe_Kiekendief	Grauwe_Gans	Koolmees	Spreeuw
Blauwe_Reiger	groene_kikker	Kramsvogel	Sprinkhaanzanger
Boerenzwaluw	Groene_Specht	landkaartje	Staartmees
Bont_zandoogje	Groenling	Lepelaar	Steenhommel
Bonte_Strandloper	Groenpootruiter	Meerkoet	Steenuil
Boomkruiper	Groot_koolwitje	Meidoornzandbij	Tafeleend
Bosrietzanger	Grote_Bonte_Specht	Merel	Tapuit
Brandgans	Grote_Gele_Kwikstaart	Mol	Tjiftjaf
Bruine_Kiekendief	Grote_keizerlibel	Muskusrat	Torenvalk
Buizerd	Grote_vos	Nijlgans	Tronkenbij
Cetti's_Zanger	Grote_Zilverreiger	Oeverloper	Tuinbladsnijder
citroenvlinder	Haas	Oeverzwaluw	Tuinfluit
distelvlinder	Havik	Ooievaar	Tweekleurige_zandbij
Dodaars	Heggenmus	oranje_luzernevlinder	Vink
Dwergmeeuw	Hermelijn	Paapje	Vos
Dwergmuis	Holenduif	Pijlstaart	Waterhoen
Eikenprocessierups	Houtsnip	Pimpelmees	Waterral
Ekster	Huiskat	Putter	Weidehommel
Engelse_Kwikstaart	Huismus	Regenwulp	Wezel
Fazant	Jacobskruiskruid	Rietgors	Wilde_Eend
Fitis	Kattenstaartdikpoot	Ringmus	Winterkoning
Fuut	Kauw_(spermologus)	Rivierkreeft	Witgat
Gaai	Keep	Roerdomp	Wormkruidbij
Gehakkelde_aurelia	Kemphaan	Roodborst	Zwanenbloem
Gehoornde_metselbij	Kleine_Karekiet	Rosse_metselbij	Zwarte_Kraai
Gewone/Kleine_dwergvleermuis	Kleine_Mantelmeeuw	Rosse_stekelstaart	Zwartkop
Gewone_geurgroefbij	Kleine_Plevier	Sijs	Zwartkopmeeuw
Gewone_pad			

Nb Dit overzicht pretendeert niet volledig te zijn.

-1 Aanleg struweelbeplanting en broeihoop

(Akkoord ✓)

In het kader van de natuurwerkdag 2016 is op het eiland Meerweg (zoekgebied lokale betrokkenheid) struweelbeplanting aangebracht met betrokken vrijwilligers en een broedhoop voor onder meer de Ringslang aangebracht.

Dit heeft als doel:

- Het vergroten van de lokale betrokkenheid bij De Groenzoom;
- Het betrekken van de natuurverenigingen bij het beheer van De Groenzoom;
- Het vergroten van de bekendheid van het gebied;
- Meer biodiversiteit en beleving in het gebied.

-2 Aanleg paddenpoelen en kleinschalige aanplant

(Akkoord ✓)

Sinds april 2016 is de Beheercombinatie De Groenzoom Vof beheerder van natuur- en recreatiegebied De Groenzoom in de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. In het kader van het onderliggende contract en de daarin genoemde EMVI-toezegging voor het graven van twee poelen in 2016 en de daarbij behorende kleinschalige aanplant.

Dit heeft als doel:

- Toename van de diversiteit van zowel flora als fauna in het gebied;
- Toename van de belevingswaarde voor bezoekers;
- Het realiseren van een nieuw type waterpartij, stilstaand water;
- Kansen benutten voor educatie mogelijkheden.

-3 Realiseren takkenril

(Akkoord ✓)

In het voorjaar van 2017 is aan de bloemrijke dijk aan de N470 een poel gerealiseerd. Honden blijken de poel in te lopen, waardoor verstoring plaatsvindt. In de winter van 2017 zijn in De Groenzoom wilgen geknot. De vrijgekomen twijgen zijn gebruikt om de poel af te schermen door een vlechthekwerk te realiseren.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Poel beschermen tegen inloop van honden;
- Realiseren zonplek voor vlinders;
- Vergroten belevingswaarde en betrokkenheid omgeving door hekwerk samen met belangstellenden te realiseren.

-4 Branden halfverharde paden deelgebied 4

(Afgewezen X)

De halfverharde paden in deelgebied 4 groeien langzaam dicht met grassen en kruiden omdat de betreding beperkt is. Dit is conform contract toegestaan. De ecologische waarde van het gebied neemt hierdoor echter af. Ook de toegankelijkheid komt uiteindelijk in het geding.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Zonmogelijkheden voor vlinders te behouden;
- Broedmogelijkheden kleine plevier te behouden;
- Toegankelijkheid van het gebied te waarborgen.

X Het voorstel is afgewezen omdat dichtgroei onderdeel is van het contract. Grootschalig beheersen van de gras-kruiden op de vegetatie is ongewenst, ook vanwege de meerkosten die daarmee samenhangen. Voorstel is pleksgewijs te bekijken hoe fauna bevordert kan worden.

-5 Aanleggen vlinderidylle

(Akkoord ✓)

Vlinders en bijen hebben bloemen nodig om nectar en stuifmeel te kunnen vinden en daarmee te overleven. Helaas hebben vlinders en bijen het moeilijk omdat er nog zo weinig bloemrijke plekken zijn. Dankzij Idylle komt hier verandering in. De Vlinderstichting en de Nederlandse Bijenhoudersvereniging leggen samen met veel vrijwilligers idylles aan voor meer kleur in het landschap. Grote bloemrijke plekken in de stad, het buitengebied of langs sloten of wegen. Heerlijke plekken om te wandelen en te genieten.

Ook in De Groenzoom willen wij graag invulling geven aan dit mooie initiatief. Zowel in De Groenzoom in de ruige parkzone nabij de N470 als in de bebouwde omgeving van Pijnacker wordt een idylle gerealiseerd. Realisatie vindt plaats in samenwerking met de vlinderstichting.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Het areaal bloeiende vegetatie in De Groenzoom te vergroten;
- De aantrekkingskracht van vlinders op De Groenzoom verder te vergroten.

-6 Verplaatsen van Landhek

(Afgewezen X)

Op de noordelijke dijk van de bergboezem is nabij molen De Valk vanaf de Molenweg afgelopen voorjaar een nieuw fietspad gerealiseerd. Een deel van de dijk was uitgerasterd, waarbij een landhek toegang bood tot de dijk en het laarzenpad. Dit raster en landhek hebben door de aanleg van het fietspad geen functie meer.

Zowel door pachters als het gebruikersplatform is aangegeven dat nabij de oostelijke entree een hek wenselijk is om percelen van elkaar te scheiden. Dit gebeurt nu met een stalen hek van een pachter. Door het plaatsen van het landhek is het laarzenpad over de dijk permanent toegankelijk. Voorstel is het landhek te verplaatsen.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Het verwijderen van een landhek zonder functie;
- Het realiseren van een functionele afscheiding tussen twee percelen die bij twee verschillende pachters in gebruik zijn;
- Het verbeteren van de toegankelijkheid van het laarzenpad op de dijk rondom de Bergboezem.

-7 Verwijderen van duiker

(Afgewezen X)

De duiker in de aanvoersloot naar windmolentje 1 in de Bergboezem is beschadigd en verzakt. De wateraanvoer stagneert daardoor. De duiker heeft op deze locatie een beperkte functie voor het beheer en de pachter. Ook het hoogheemraadschap staat positief tegenover het verwijderen van de duiker.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Kapotte duiker uit de Bergboezem te verwijderen
- De doorstroming richting windmolentje 1 te verbeteren.

-8 maaibeheer ruw gras in relatie tot beeldkwaliteitseisen (Akkoord ✓)

Het onderhoud van het beheertype ruw gras vindt plaats op basis van beeldkwaliteitseisen. Afwijkingen hierop worden met een onderhoudsfrequentie van 4x per jaar maaien / klepelen voorkomen. De ecologische potentie die het ruwe gras op diverse locaties in De Groenzoom heeft wordt door dit beheer echter niet ten volle benut.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- Behouden beeldkwaliteit als uitgangspunt voor maaifrequentie op intensief gebruikte locaties ten behoeve van beleving en veiligheid;
- Toepassen sinusbeheer op extensief gebruikte locaties en overhoeken om diversiteit vegetatie te vergroten voor insecten, vogels en kleine zoogdieren;
- Beschadiging aan bomen voorkomen door niet bij te maaien.

-9 Realiseren poelen

(Akkoord ✓)

Een EMVI-toezegging die is gedaan, is het realiseren van 2 – 5 poelen in de periode 2017-2018 op basis van de bevindingen van de eerste poelen, gerealiseerd in 2017. Gezien de trage ontwikkeling van de vegetatie in deze poelen is ons voorstel bestaande laagtes en watertjes op te waarderen tot poel. Verspreid in het gebied hebben wij 5 toekomstige poelen aangeduid die nu al een rijke vegetatie kennen en gedeeltelijk verruigd zijn. Deze poelen maaien we gefaseerd. Indien nodig verwijderen we de sliblaag en / of diepen we de poelen uit.

-10 Bijvriendelijk beheer kades

(Akkoord ✓)

De kades in De Groenzoom worden op beeld onderhouden, de maximale hoogte van kruiden en grassen is in het contract vastgelegd. In de periode na aanleg ontwikkelde zich op de kade veel distels. In het eerste jaar is sinusbeheer klepelen toegepast. Omdat de distels hierbij tot bloei kwamen en het pluis overlast gaf is in 2017 en 2018 het gehele areaal kade 4 keer geklepeld. Hierdoor kreeg de vegetatie beperkt de mogelijkheid om tot bloei te komen. Hiermee waren de mogelijkheden om te foerageren en schuil- en overwinteringsmogelijkheden te vinden voor bijen beperkt.

Klepelen heeft een negatief effect op bijen. Doordat de beplanting kapot geslagen wordt, worden bijen en andere insecten die zich in de vegetatie bevinden gedood. Daarnaast blijft het maaisel liggen, waardoor de bodem wordt verrijkt. Daardoor ontstaat een soortenarme vegetatie met weinig bloeiende soorten.

Doelstelling is de soortenrijkdom te vergroten, meer bloeiende voedselplanten voor bijen tot ontwikkeling te laten komen en de overwinteringsmogelijkheden door overstaande beplanting te vergroten. Dit doen we door 2 keer per jaar een deel van de vegetatie te maaien en het maaisel af te voeren.

Daarom leggen wij u graag dit verzoek tot wijziging voor met als doel:

- De beheercombinatie voert 2 maaibeurten uit in juni/juli en september, bij beide maaibeurten wordt 60% van het areaal gemaaid.
- Smalle stroken (tot circa 8 meter) worden gefaseerd gemaaid (eerste ronde zuid, tweede ronde noord), brede stroken worden middels sinusbeheer onderhouden
- Het maaisel wordt afgevoerd.

-11 Aanpassing beheer vochtig hooiland

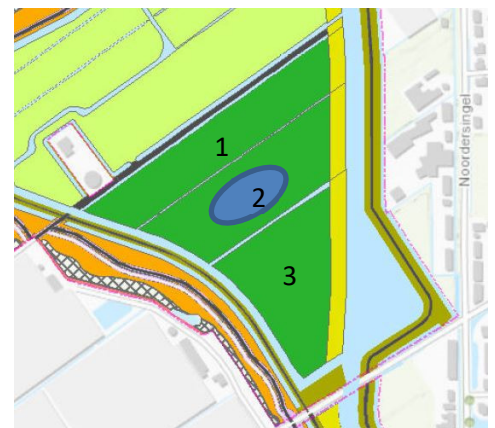
(Akkoord ✓)

Door de uitgangssituatie (gedeeltelijk verdichte bodem) en natuurlijke ontwikkeling (sterke ontwikkeling riet) blijkt het behalen van de gestelde doelen moeilijk. Met intensiever beheer en eenmalige maatregelen om verdichting op te heffen kan ingezet worden op het op lange termijn behalen van de doelen. Door de omstandigheden (bodem en water) blijft dit echter onzeker.

In het jaarplan 2019 is voorgesteld passend bij de omstandigheden het beheer dusdanig aan te passen dat diversiteit wordt gestimuleerd. Met deze VTW is dit geformaliseerd.

In deelgebied 2 wordt de volgende driedeling gehanteerd:

1. Vochtig hooiland
Het beheer van perceel 1 wordt niet gewijzigd. Twee keer per jaar wordt gemaaid, het maaisel wordt afgevoerd.
2. Stagnerend water
Op perceel 2 is een slecht doorlatende laag aanwezig, waardoor tot ver in de zomer water stagneert. Dit vormt een plas. Rondom groeien kenmerkende soorten zoals de zilverschoon. Uitgangspunt is dat 2 keer gemaaid wordt. Op locaties die gedurende een groot deel van het jaar nat zijn is maaien met deze frequentie niet mogelijk, hier wordt gestreefd naar een maaibeurt 1 keer per jaar. Uitgangspunt daarbij is dat structuurschade voorkomen wordt.
3. Rietvegetatie
Perceel 3 is dusdanig nat dat ook bij twee keer maaien riet zich heeft gevestigd en gestaag heeft uitgebreid. De rietvegetatie krijgt gelijkaardig beheer als de moerasvegetaties in het gebied. Eens per 3 jaar wordt het riet gemaaid. Niet het gehele

perceel in één keer, maar maximaal 50% per keer. Daarnaast wordt de opslag van de elzen verwijderd.

-12 Aanpassing beheer vochtig hooiland

(Akkoord ✓)

Grenzend aan de spoorlijn ligt in de Klapwijkse Knoop een stukje Groenzoom dat wordt onderhouden door vrijwilligers van Rotta. Deze werkgroep heeft aangegeven meerwaarde te zien in de realisatie van een poel in dit gebiedje. Poelen bieden voor amfibieën mogelijkheden zich voort te planten.

-13 Inrit scouting kruist ruiterroute

(Akkoord ✗)

Afgelopen jaar is de scouting in De Groenzoom neergestreken. Onlangs hebben zij hun inrit verhard. Deze kruist het ruiterspad. Omdat de inrit door de bosschages steekt ontstaat een onoverzichtelijke situatie. Bij oversteken van wegen staan dubbele hekjes om de ruiter te waarschuwen en af te remmen (linker foto). Aan weerszijde van de inrit bij de scouting (rechter foto) plaatsen we twee hekjes, gelijk aan andere locaties in De Groenzoom.

Door de realisatie van verharde aanloopstroken is het voor de ruiters duidelijk dat het een bijzondere situatie betreft. Vooralsnog is daarom besloten geen hekjes aan te brengen.

De Beheercombinatie heeft ten behoeve van dossiervorming de volgende brieven ingediend met meldingen over bijzonderheden / afwijkingen:

Informatiebrieven

- 1 Ontwikkeling Glanshaverhooiland en Vochtig hooigrasland (2016)
- 2 Gevolgen inunderen Bergboezem (2016)
- 3 Achtergebleven zakbakens in het gebied (2016)
- 4 Ondeugdelijk hang- en sluitwerk en te ondiepe kanoroute (2016)
- 5 Geconstateerde illegale beweiding Molenlaan (2016)
- 6 Onderhoudstoestand witte bruggen (2016)
- 7 Advisering nollen Klapwijkse knoop (2017)

De Beheercombinatie heeft de volgende aanvullende prijsaanbiedingen ingediend:

Prijsaanbiedingen

- 1 Offerte herstel opleverpunten bij ingebruikname door beheerder (2016)
- 2 Offerte verwijderen zakbakens en palen in het gebied (2016)
- 3 Offerte verwijderen grof zwerfafval uit sloot (2016)
- 4 Bomen water geven vanaf medio juli (laat gezien weersomstandigheden), laanbomen op kades, op regie (2016)
- 5 Combinatieweg herstellen (2017)
- 6 Aanbrengen afschermde beplanting achter woonhuis nabij parkeerplaats Meerweg (2017)
- 7 Omvormen stobbenwal onderdoorgang N471 (2018)
- 8 Vervangen bomen laanbeplantingen fietspad op kade (2018)
- 9 Fysieke maatregelen hondenbeleid in De Groenzoom (2018)
- 10 Herplant 112 solitaire bomen verspreid over De Groenzoom (2019)
- 11 Werkzaamheden herstel lindes kades deelgebied 4 (2019)
- 12 Proef herstel hang- en sluitwerk (2019)
- 13 Diverse werkzaamheden bomen kades (2019)
- 14 Water geven aangeplante bomen 2018/ 2019 (2019)
- 15 Nulbeurt Middelweg 23 (2019)
- 16 Klapwijkse Knoop (2019)
- 17 Winterwerkzaamheden 2020 (2020)
- 18 Herstel hekwerken (2020)
- 19 Water geven bomen (2020)
- 20 Aanpassen steigers kanoroute (2020)
- 21 Herstel Boezempad (2020)

